

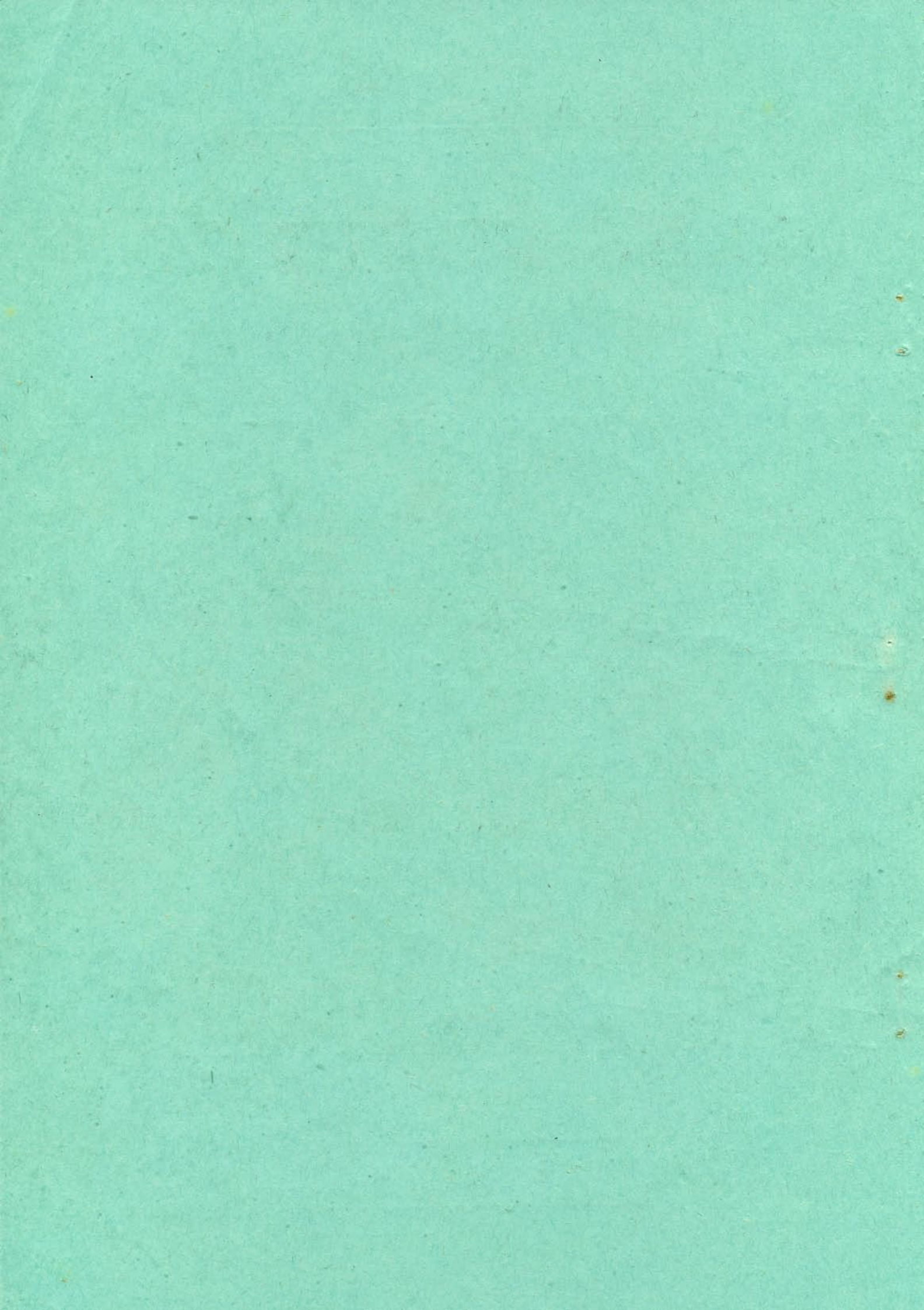
POVIJESNI ARHIV
BUŠEVAC
Broj 4/16 1964

OGRANAK SELJAČKE SLOGE

GLAS BUŠEVCA

Br. 2. rujan 1964.

GLAS BUŠEVCA

INFORMATIVNI LIST SVAKODNEVNIH DOGAĐAJA MJESTA BUŠEVAC

Izdaje: Ogranak Seljačke Sloge - Buševac.

Glavni i odgovorni urednici: Josip Kovačević i Mijo Robić prof.

Ostali članovi uredništva: Josip Robić, Ivan Kös i Stjepan Robić.

List izlazi povremeno.

Godina I

Broj 2

Rujan 1964.

UMJESTO PREDGOVORA

Obzirom da su nas pripreme oko održavanja godišnje skupštine Socijalističkog saveza radnog naroda mjesta Buševac, koja je trebala biti održana koncem mjeseca rujna, spriječile da u prvenstveno zamišljenom roku dademo na svijetlo dana ovaj broj, izvinjavamo se što je došlo do zakašnjenja izlaska ovog lista, a htjeli smo svakako štampati izvještaj o radu SSRN Buševac, koji je štampan kao prilog ovom listu. Kako inače ostali članci iz ovog broja nisu strogo vezani na kraći vremenski period, to se taj propust neće ni osjetiti.

Drugi broj "Glasa Buševca" nastavlja svoju tradiciju. Tu ćemo naći najprije opće sastave, koji se odnose na događaje u samom mjestu, zatim historijske članke o Buševcu, pa zatim o našim ljudima u Americi. Nadalje slijedi školska rubrika, humor, pjesme i ostali podaci.

Ovdje dajemo par primjedbi, koje smo primili od nekih naših čitalaca. Naime pada nam u oči da su ljudi skloni prepirkama tj. da se ne slažu sa mišljenjem drugih pisaca pa to izražavaju i grubim riječima koje zaista ne možemo štampati. Ne želimo da se putem ovog lista naši dopisnici međusobno prepiru, odnosno da te prepirke naidju i na prijem u ovom listu, jer to dovodi do još veće lične mrženje. Većina onih koji se kao autori pojavljuju u ovom našem listu nemaju još mnogo iskustva u tome "zanatu", tako da si uredništvo pridržava pravo kraćenja pojedinih primljenih članaka, kao i izbacivanje ličnih međusobnih napada odnosno hvala. Mišljenja smo da se također u slučaju, ukoliko netko nekoga na ulici nagovara, da se taj isti ne brani putem našeg lista, jer se na taj način vatra samo potpiruje, te takav dovodi sebe u još gori položaj. Bilo je i bit će u ovom listu, kao što je to slučaj u svim novinama, da ljudi opisuju događaje subjektivno tj. onako kako to njima odgovara. Redakcija međutim ne može jednostavno da izbacuje takve opise, jer ni ona sama ne zna, što je subjektivno a što objektivno. Zbog toga je redakcija još u zadnjem broju na koncu predgovorila napomenula i istaknula da izdaje članke bez većih izmjena i vrši uglavnom gramatičke i stilske ispravke, dok suštinu tj. ideju pisca uvijek zadržava i tretira je kao njegovu misao. Stav uredništva ne mora biti istovjetan onome, kako piše pojedini dopisnik.

Tako je najprije svoje nezadovoljstvo izrazio naš stalni dopisnik iz Amerike Josip Črnko. On se žali da mu mnogo kratimo tekstove i da mu mijenjamo misao. Što se tiče kraćenja toga ima, jer su zaista njegovi članci preveliki, a katkada se govori o predmetima koji nisu naročito interesantni za naše čitaoce, pa tako ima toga i u ovome što se štampa. Redakcija ne može, da štampa na nekoliko stranica samo članke pojedinaca, a ograničena je i papirom, jer su i time povećani troškovi oko izdavanja lista. Za svaki štampani broj ima redakcija rukopise, koji će se čuvati izvjesno vrijeme da bi se mogle vršiti kontrole sa štampanim tekstom i kod toga preuzima redakcija odgovornost. Smatramo, da u člancima Josipa Črnka nije u biti izmijenjena ni jedna misao, dok usput napominjemo da su nam neke izjave iz rukopisa bile nejasne ili tako sastavljene da su se dale dvostruko shvatiti. Mišljenja smo da našem suradniku Josipu Črnku nije nanesena nikakva šteta, pa tako i nadalje očekujemo njegovu suradnju.

Takodjer smo primili protestno pismo od Stjepana Robić (kolarov), koji piše, da je povodom izdanja prvog broja lista "Glasa Buševac" naišao na jednu krupnu griješku, koji ne odgovara istinitosti ponižava čovjeka, koji je cijeli svoj život dao za prosvjeđivanje i napredak svojeg mjesta Buševca. Riječ je o pokojnom Josipu Robić (kolaru), koji kao sudac nije dozvolio pregledavanje spiskova sučije mjesta Buševca. Ovdje se radi o štamparskoj griješki u prvom broju "Godišnjaka". Na ovu primjedbu redakcija potvrđuje samo ono, što je štampano u izvanrednom broju od 26. srpnja 1964. na stranici 14 u "Napomeni uredništva" da tadašnji sudac plemenske sučije Buševac Stjepan pl. Robić nije dao uviđ u stare dokumente koji su se nalazili kod njega. Posrijedi je bila svađa s općinom o čemu piše u "Povijesti Turopolja" svezak II. str. 111. Nadalje Stjepan Robić primjećuje da neki dopisnici kuju sebe u zvijezde, a druge omalovažavaju. Redakcija je toga svijesna, da su ljudi skloni slavi i samohvali, pa nastoji takve izjave odstraniti. Što se tiče nadimka "Banski" kod imena Mato Detelić, zamolio nas je Stjepan Robić, da to objavimo, pa smo posegli u "Autobiografiju" Mate Detelića i našli slijedeće retnke: - 1919. godine sam se počeo aktivno baviti politikom i postao član Hrvatske republikanske seljačke stranke, kojoj je predsjednik bio Stjepan Radić. Neko vrijeme sam bio predsjednik mjesne organizacije te stranke. Godine 1920. bio sam jedan od osnivača prvog Hrvatskog prosvjetnog i dobrotvornog društva "Seljačka sloga" u našem mjestu, kojom prilikom sam vršio dužnost tajnika kao i predsjednika. 1927. godine sam izabran za suca tj. predsjednika Z.Z. (zemljišne zajednice) plemenite sučije Buševac, koju dužnost sam vršio sve do 1931. godine. U tom periodu sam bio ujedno i zastupnik svoga mjesta u plemenitoj općini Turopolje. Godine 1928. kada je umro pokojni predsjednik H.R.S.S. Stjepan Radić od zadobivenih rana od atentatora u Beogradu naslijedio ga je dodatašnji podpredsjednik dr. Vlatko Maček. Godinu dana kasnije Maček je okrenuo svoju stranku šovinističkim pravcem negirajući jedinstvo ostalih jugoslavenskih naroda. Predviđajući katastrofu koja ima slijediti ovakvoj politici, napuštam sa mnogim drugovima diljem Hrvatske Mačekovu politiku i nakon nekog vremena prelazim sa ostalim drugovima Radićevcima u novoformiranu "Jugoslavensku radikalno-demokratsko-socijalističku stranku" pripadnik koje ostajem do drugog svjetskog rata. Godine 1932. sam imenovan na prijedlog općinskog odbora kotara Vel. Gorica za člana banskog vijeća Banovine Hrvatske u kojoj sam bio sve do 1939. godine. Kao banski vijećnik sam pomogao kod izgradnje higijenskih bunara te škola po našim

brdskim selima. Zbog toga je drug Mato Detelić dobio nadimak Banski, što može samo u njemu da pobudjuje ponos, da nekad bio nosioc povjerenja svojih mještana. Danas možemo potpuno odbaciti ono zastarjelo shvaćanje tj. klasifikaciju ljudi i taj nadimak služi samo za razlučivanje jednog imena od drugog. Čuli smo sa strane takodjer primjedbe kako možemo Matu Detelić (Banskog) nazvati pjesnikom. To ima svoju osnovu, jer je zaista taj pjesnik ispjevao gotovo tridesetak pjesama, koje imaju takodjer relativno dobar pjesnički duh.

Redakcija je takodjer primila primjedbe od nekih ljudi zašto uopće štampamo taj list kad postoji velikogorički list, gdje možemo štampati svoje članke. Samim izdavanjem lista "Glas Buševca" nemamo namjeru da se udaljujemo od svoje bliže sredine nego da što više istaknemo svoje probleme, a sam list treba da bude na ponos našem mjestu i treba svakako unatoč svih prepreka izlaziti. Ukoliko ne dodje do pomoći sa strane, list će se morati naplaćivati, kako bi se pokrili materijalni troškovi, a i mnogo nam je prikladnije kad se naplaćuje, jer tom prilikom uzima taj list onaj, koga interesira, dok smo kod besplatnog dijeljenja u nedoumici kome da se da list i u tom slučaju ih je potrebno pet puta više nego onda kada se prodaju.

Ovom prilikom želimo napomenuti da smo primili primjedbe u u pogledu imena izdavaoca ovog lista tj. Ogransku seljačke sloge. Naime, ta se organizacija tretira kao neka reakcija povezivajući je sa bivšom Hrvatskom seljačkom strankom. Danas je Središnjica Seljačke Sloge, čiji je član "Ogranak Seljačke Sloge" i koja se nalazi u ulici Socijalističke revolucije u Zagrebu član prosvjetnih organizacija i kao djeluje u selima diljem Hrvatske. Zbog toga su ogranci seljačke Sloge progresivne prosvjetne snage, te tu nema nikakvog razloga da se pojavljuju sumnje.

Ponovo pozivamo sve mještane i ostale naše čitaoce da aktivno sudjeluju kod štampanja ovog lista tj. da nam se dostave članci koje ćemo rado izdavati, dok će korist od tog imati sam dopisnik kao i svi njegovi čitaoci.

26. SRPANJ - DAN SVEČANOG OTKRIVANJA SPOMENIKA PALIM BORCIMA
NOR-a I ŽRTVAMA FAŠISTIČKOG TERORA MJESTA BUŠEVAC, OGULINAC

I NOVO SELO

Buševac je u svečanom ruhu dočekao jedan veliki događaj - otkriće spomenika palim borcima NOR-a. Već dan ranije moglo se primjetiti samim prolaskom kroz mjesto da se tu nešto veliko sprema. Glavna ulica je bila zakičena zastavama, a na više mjesta preko nje su bili i transparenti sa dobrodošlicama kao i razne druge parole, koje su podsjećale na dane revolucije i na spomen palih boraca. Uz Zadržni dom je podignuta svečana tribina koja je unaokolo na prostoru cca 20 x 80 m bila oivičena zelenilom. Sa druge strane uz prostorije i iza same škole

je također pripremljen teren za stolove. Kao glavno privlačno mjesto je bio impozantan spomenik palim borcima, koji se nalazi ispred škole u kutu između ceste Zagreb - Sisak i puteljka između škole i zadrugnog doma. Sam spomenik nije dođue bio gotov, da ga stručna komisija preuzme, pa su umjesto ugraviranih figura u mramoru uertane one figure koje treba da budu ugravirane. Bilo je tu još nekih primjedbi na samo izvodjenje spomenika koje će se naknadno uvažiti i ispraviti. Tako je uglavnom čitavo selo u nekon posebnom raspoloženju dočekalo taj veliki dan, koji će ostati u trajnoj uspomeni kako mještanima, tako i gostima, koji su uveličali taj dan.

Organizacija Saveza boraca NOR-a mjesta Buševac uz pomoć ostalih društveno-političkih organizacija pomogle su kod organiziranja te proslave. Istog dana je izišao i izvanredni broj "Glasa Buševca" posvećen tome danu.

Svečanost je započela već u 9 sati, kada je vojna limena glazba prošla uz muziku kroz mjesto i najavila početak velike manifestacije. Službeni dio svečanosti započinje tek u 11 sati, kojom prilikom predsjednik Saveza boraca mjesta Buševac drug Ivan Kos sa svečane tribine pozdravlja sve prisutne i goste, kao i razne predstavnike pojedinih društveno-političkih organizacija mjesta općine Vel. Gorica, te rodotelje, braću i djecu palih boraca i žrtava fašističkog terora.

Iza toga je riječ preuzeo predsjednik O.O. SSRN-a općine Vel. Gorica drug Blaž Horvačić. On je govorio najprije u sudjelovanju mješтана u NOB-u, a u daljnjem izlaganju se osvrnuo i na aktuelne probleme, koji interesiraju uglavnom sve poljoprivrednike, jer je dao mali pregled daljnjeg rada velikogoričke komune, a u njezinom okviru i mjesta Buševac.

Nakon tih govora se prešlo na glavni dio proslave, a to je samo otkrivanje spomenika, koji čin je izvršio veoma poduzetni i zaslužni sin mjesta Buševac potpukovnik avijacije - pilot Josip Zubek. Neposredno prije samog otkrivanja je još jednom vojna limena glazba otšvirala himnu, dok je vod vojnika počasnom paljbom označio trenutak otkrića spomenika. Nakon što je drug Josip Zubek skinuo sa spomenika crni veo, rekao je par veoma dirljivih riječi svojim mrtvim drugovima tako da je poseban osjećaj prolazio srcima svih prisutnih, koji su se sjetili svoje nevine braće i ponovo prezreli gramzljivo neprijatelja. Tada su članovi porodice i mnogobrojne društveno-političke organizacije Buševca i Vel. Gorice preko svojih predstavnika položile vijence na spomenik, što je također simboličan znak da se daje priznanje onima, koji su pali kao žrtva za sve ono što su nam oni svojom smrću privrijedili, a to je ova naša socijalistička domovina.

Sve ove najvažnije momente povodom otkrivanja spomenika snimili predstavnici Radio-televizije Zagreb, pa je iste večeri bilo to prikazano i u televizijskom dnevniku.

Poslije samog otkrića je proslava nastavljena plesom i veseljem sve do sutradan ujutro u znaku radosti što ovi mladi životi nisu položeni uzalud.

Dva plesna orkestra, svježe pečeno meso sa kotla (buševski specijalitet), te raznovrsno piće bilo je dovoljno za mnogobrojne goste i mještane.

Tako je Buševac proživio i taj vjerojatno najsvečaniji dan

u svojoj povijesti, prema kojem će se također odredjivati ostali manje važni događaji tj. da li su se dogodili prije ili poslije otkrića spomenika.

Mato Detelić (Banski):

ZA USPOMENU I VJEČNO SJEĆANJE PALIM BORCIMA

Sinovima, palimborcima našeg sela smo podigli 26.7.1964. veličanstveni spomenik.

Sinovima, koji su prezreli ropstvo i smrt za slobodu svoga naroda.

Sinovima, koji su ostavili svoje rasplakane majke, tužne očeve svoje, te zaplakanu braću i sestre.

Sinovima, koji su ostavili svoju nejaku djecu i ucviljene svoje drage žene.

Sinovima, koji su prezreli svoje momaštvo i ljubav prema svojim dragim djevojkama.

Sinovima, koji su na sveti poziv domovine i našeg Tita otišli golih ruku, ali junačkim srcem u neizvjesnu borbu:

protiv gordok i krvavog neprijatelja i još krvavijeg izdajnika naše svete zemlje,

protiv neprijatelja koji porobi našu dragu zemlju,

protiv izdajnika koji svojim krvavim nožem kolje našu dragu pravoslavnu braću,

protiv neprijatelja koji opljačka naše svete domove, koji obeščasti naše drage sestre i oskrvnji čast našeg naroda.

Podigli smo spomenik sinovima, koji su dali sve do sebe. Svoje mlade i drage živote za slobodu svoje domovine za čast i bolju budućnost našeg naroda.

O vi mrtvi heroji našeg sela, koji mrtvi iz teške borbe postajete pobjednici i ostvarujete svete ideale naroda našeg.

Vama, dragi mrtvi sinovi našeg sela u znak zahvalnosti i priznanja smo podigli ovaj spomenik koji neka služi kao vječna uspomena narodu našem za vaša herojska djela kojima ste zadužili svoj narod i svoju domovinu. Neka ovaj spomenik služi kao simbol našem selu i našoj dragoj omladini kao simbol samprojegora i požrtvovanosti, kao simbol ljubavi prema narodu svome i drage domovine naše, kao simbol bratstva, pravde i ravnopravnosti.

Neka ovaj vaš spomenik služi našim najmladjima, maloj djeci i učenicima naše škole kao oltar domovine, koji oltar neka kite cvijećem i neka stvaraju legende o junaštvu vašem.

Ovaj dan, kada otkrivamo vaš spomenik, neka bude najsvečaniji dan našeg sela, naše omladine i naših pionira. I budimo ponosni i veseli, da smo se barem donekle odužili vama palim borcima i dragim sinovima našeg sela.

Vama mrtvim drugovima neka bude vječna slava !

Nikola Robić, potpukovnik:

BUŠEVAC U NOB-u

(Osvrt i dopuna Blaža Horvačić "Buševac u NOB-u", koji je štampan u izvanrednom broju od 26.7.1964.)

OKUPACIJA I PAVELIĆEVA VLAST

Neophodno je bilo iznijeti nekoliko činjenica o aktivnosti druga "Zorka". Nije mi tada bilo poznato, tko je u Buševcu trebao biti aktivan protiv akupatora, ali znam da je samo on uticao na nas malde. Svi stariji se dobro sjećamo upornosti druga Zorka, da nas oko 20 mladića 1941 g. odvratiti od želje da idemo u Njemačku na rad, gdje bi radom i "završili zanat". Da njega nije bilo znamo danas gdje bismo mi ostavili svoje kosti.

Tko se od starijih drugova ne sjeća kako je Zorko u Buševcu za vrijeme mitinga koji je održan 1941 godine napao Ivana Detelić, grofa i u lice mu rekao: "... da brani ustaše i propagira za njih, porad ostalog i zato, da bi uništio nabavno-prodajnu zadrugu...". Poslije tog mitinga drugu Zorku prilazi pok. Ivan Robić (zastupnik) i kaže mu: "Kako imaš toliko hrabrosti, pa ovi lopovi ćete objesiti za tako smjela istupanja".

Takodje se sjećamo da je Milan Siladi 1941 godine pokušao zavesti grupu mladića, dao im motocikl da se na njemu voze i da ih na taj način privuče u ustaše. Zorko i jedini Zorko je pozvao te mladiće, zaprijetio im i oni su odmah vratili motor i više nisu nikada ni pomislili da slušaju Milana Siladi.

PRVI PARTIZANI U BUŠEVCU

Kako smatram da su neki podaci netačni iz gore navedenog članka, jer se trebalo poslužiti podacima Saveza boraca općine Velika Gorica, to dajem slijedeću nadopunu:

1. Krajem ožujka 1943 g. odlazi u Partizane Stjepan Bobesić, a odmah za njim ili negdje u isto vrijeme i Nikola Petrnac. Stjepan Bobesić sam je vodio iz Buševca.
2. Nikola Robić odlazi u partizane 15.IV.1943 godine, odmah poslije izdaje koju su učinili Darko i Vujnović iz Vel.Goriče, bježeći iz partizana. Njih dvojicu drugove Bzika, Kokota (i još dvojicu, čijih se imena ne sjećam) odveo sam u partizane negdje u mjesecu ožujku 1943 godine, Svi ostali drugovi iz aktiva SKOJ-a odlaze par dana kasnije (Vinter, Rožić i dr.) dok Drago Katulić nije otišao.
3. U grupi od 27. srpnja izostavljen je Blaž Katulić.
4. Ivan Rožić i Ivan Katulić odlaze u partizane negdje početkom rujna 1943 godine, jer su u vrijeme kapitulacije Italije došli u naš bataljon "Kljuka" u Žumberku.

5. Napominjem da se Imbro Robić nalazio u partizanima, međutim on nije nigdje u članku spomenut a njega sam kada sam došao u četu "Kljuka" našao kao starijeg partizana. Njegovo držanje i borba ne smije biti razlog da se ne navede činjenica o njegovom odlasku u partizane.

6. U odlomku pod naslovom "Osnivanje i rad SKOJ-a" stoji u zagradi napisano:

(Prema izjavi druga Zorka, prva organizacija SKOJ-a je navodno osnovana još u kolovozu 1942 godine). Ako je za vjerovanje, a treba vjerovati, da je u siječnju ili veljači 1943 g. na prijedlog Zorka (podvukao R.N.) osnovana kandidatska grupa od tri člana, zašto nije onda bez "navodno" od tog istog Zorka formiran i aktiv SKOJ-a.

NEŠTO O FORMIRANJU AKTIVA SKOJ-a

Krajem kolovoza u staji Nikole Robić formiran je aktiv SKOJ-a, a za sekretara sam odredjen ja. U aktiv su primljeni Josip Vinter, Franjo Rožić (Starišekov), Mato Detelić (Majnerov), Drago Katulić, Franjo Bobesić, Ivan Kos, Mato Robić (Štefanov) i Nikola Robić (izvinjavam se ako sam koga zaboravio, ali mislim da sam tačno sve naveo).

Kada sam odlazio u partizane ponio sam potvrdu o članstvu u SKOJ-u i sa tom potvrdom sam uključen u rad organizacije SKOJ-a čete "Kljuka".

Da li je aktiv bio samo formiran ili je nešto i radio, o tome će vam reći i slijedeći drugovi: Josip Novosel (krojač) Ivan Janković (Črlenko) iz Čičke Poljane, Stjepan Bobesić, Stjepan Vinter (pokojni), Ivan Katulić, Imbro Robić (Robičev), Filip Kos, Slavica Vinter. Članovi aktiva su velike količine (hrane, papira, lijekova i odjeće) od tih drugova i odvezli ih ili odnijeli u partizane. Posebno je značajna oprema i oružje, koje nam je dao "Črlenko", dok se nalazio kao domobran u Buševcu. Filip Kos i Imbro Robić predali su sačuvano oružje članovima aktiva. Ivan Katulić nam je predao "geštetnere", raznog papira i dr., što smo mi sve odnijeli na oslobođenu teritoriju. Domobrane Josipa Požeg, koji je spavao kod Ivana Kovačević, Štefeka, šofera koji je uvijek dolazio kod Jose Štefanovog "Kurilovčana" i druge, povežao je aktiv sa NOP-om i poslao ili odveo u partizane.

Stjepana Bobesić, Bzika, Kokota, Vujnovića, Darka i još dvojicu aktiv je hranio šest dana u staji Nikole Robić i odveo ih u partizane. Aktiv je pripremao i druge mladiće, koji su kasnije postali članovi SKOJ-a i otišli u partizane. Kako bi inače Josip Zubek da početkom travnja 1943 godine hitno dodje kod Nikole Robić i izvijesti ga: "Darko i Vujnović su pobjegli iz partizana, bježi, ustaše se spremaju po tebe". Zubek je to mogao učiniti samo zato, što je znao da mi radiamo, što je osjetio da svaki naš kontakt sa njim i drugovima unosi nešto u prilog NOP-a.

Svi se dobro sjećamo da je Mato Detelić pod pritiskom roditelja otišao u "časnu radnu". Poslije 15 dana dolazi preko nedelje

u Buševac i odmah je sazvan sastanak aktiva na kojem je pozvan drug Mato Detelić na odgovornost. Rješenje je bilo da Mato napušta "časmu radnu" i odlazi u partizane, jer bismo ga u protivnom isključili iz SKOJ-a, a možda bi bilo i težih posljedica. Još puno mladića nije otišlo u domobrane nego u partizane, a dio tih zasluga pripada i utjecaju nas, koji smo bili članovi SKOJ-a. Jezgro buduće udarne grupe su baš prvi članovi SKOJ-a.

Posebno aktivan teoretski rad izvodili smo u Donjem Lugu, oružjka i travnja 1943 godine.

Ovoga puta toliko. Možda će nekome izgledati da se puno hvalimo, no mi vjerujemo da činimo svoj dug kako bi se znala istina. Naša djela i naša borba ostat će trajna i razne pričiće ne mogu to umanjiti.

IZ POVIJESNOG ARHIVA BUŠEVCA

Mato Detelić (Banski):

NAŠE SELO BUŠEVAC

(Društveno-politički i kulturni život našeg sela od 1863 g. na ovamo do Drugog svjetskog rata, a i poslije.

Kratki historijat bivše Zemljišne zajednice plemenite općine Turopolje, u kojoj zajednici je bilo i naše selo i s njom usko vezano kroz to razdoblje).

EKONOMSKI I KULTURNI ŽIVOT NAŠEG SELA BUŠEVCA.

Život u našem selu u starije doba bio je sasvim primitivan, a ekonomska moć minimalna. Naši seljaci su bili svi poljoprivrednici, stočari i svinjogojci. Ne zna se, koja je bila glavija od tih grana, je je jedna ovisila o drugoj. Dosta mršava i slaba zemlja, a nizinsko neodvodjeno tlo slabo je radjalo, osobito kada se to obradjivalo primitivnim poljoprivrednim oruđem. Drveni plugovi, drvene slabe brane nisu mogle da obrade grubo tlo kako treba. Kukuruz se sijalo najviše, jer je on bio glavna ljudska hrana i za sve ostalo. Njega se sijalo rukom omaške i to pod brazdu, okapalo ga se motikom i nagrtalo bez ikakvih redova, pa su kod takve obrade prihodi bili veoma mršavi i slabi. Uz kukuruz se sijalo od sitnih žitarica raž i proso, dok se pšenicu nije uopće sijalo. Raž se vršilo primitivno udarajući drvenim batinama i cepcima na valjcima, koji su služili za valjanje uzoranih brazda, a proso koji se nazivalo žitom, vršilo se na gumnima uz pomoć volova ili konja, a najviše volovima, jer je konja u ono doba bilo jako malo. Slamom od raži koja je bila vezana u snopove, a zvalo se je šop, pokrivalo se kuće i gospodarske zgrade, dok se slamom od prosa kao i kukuruzovinom hranilo stoku.

Kako su živili svi u kućnim zadrugama, malo je bilo tih zadruga koje su mogle prehraniti svoju družinu kroz godinu bez kupnje prehrambenih artikala.

Stočarska grana je također bila primitivna i slaba. Iako je bilo dosta grla po broju, bila su ona polubušaste pasmine, a ispaša je bila po turopoljskim šumama. Kako je šumska paša dosta nekvalitetna

to su i prihodi od stočarstva bili slabi. Jedino svinjogojska strana gospodarstva bila je najjača. Kao što je po svim turopoljskim selima bilo razgranjeno svinjogojstvo, tako su i u našem selu gajili svinje i to posebnu turopoljsku pasminu, koja je bila čuvena u čitavoj tada Austro-ugarskoj monarhiji. Čuvena je bila zbog svoje masnoće, a prilagodjena šumskoj ispaši i to po nizinskim šumama u kojima je mnogo rova sa glistama. Kad je u turopoljskim šumama urodio žir, a to je bilo skoro svake godine jer u velikom kompleksu 300-500 godišnjih hrastovih turopoljskih šuma uvijek je neki predio urodio žirom a ponekad i sva šuma. Toga žira je znalo biti toliko da je nekoliko desetaka hiljada komada svinja iz čitavog Turopolja imalo dosta da jede do sita od jeseni pa sve do usred ljeta. Iz žira su svinje došle utovljene i zrele za prodaju i mesarske svrhe, a da se nije mnogo za njih žrtvovalo. Takav način uzgoja svinja spasavao je kućna turopoljska domaćinstva. No u ono doba je bilo i manjih šteta kod svinjogojstva od vukova, kojih je tada bilo po turopoljskim i okolnim šumama. Većih šteta je znalo biti od svinjske kuge i ostalih svinjskih bolesti, za koje tada još nije bilo lijekova. Tako su znala pojedinim kućnim zadrugama propasti čitava krda, koja su brojala po nekoliko desetaka i stotina komada svinja. Ali u tome uzgoju svinja nije se sustalo, već se opet nabavljalo novo krdo, a i množilo se od preostataka takvih katastrofa. Tako su u ono doba turopoljci bili na glasu po svinjogojstvu u čitavoj zemlji i izvan nje.

Kućni zadrugari u našem selu su živjeli većinom u velikim drvenim kućama. Te kućne zadruge su brojile katkad čak i preko četrdeset duša, a u nekim zadrugama su se ženili momci i djevojke iz iste zadruge kao u zadrugama Vekiki Robići i zadrugi Kovačević.

Zadružna kuća se sastojala najviše od tri prostorije i to iz družinske velike sobe, kuhinje i zadnje manje sobe, koju su zvali komora. U velikoj družinskoj sobi koja je bila ujedno i blagovaonica, bilo je smješteno toliko kreveta, koliko jemoglo u nju stati, a u jednom kutu sobe je bio veliki stol na koji se nosilo jelo za družinu, te se zvao družinski stol. Za tim družinskim stolom su jeli svi zadrugari. Muškarci i starije žene su sjedili za stolom, a mlađe žene i mlade snahe su stajale za njih i stojeći jele sa svima zajedno. Ukoliko je bila koja malo stidljiva, ostala bi gladna. Družinu su dvorile žene koje su bile taj tjedan gazdarice. Starješina zadruge koga su zvali gospodar je bio zadužen da isječe na drvenom tanjuru koji je služio za meso, sve meso na toliko dijelova koliko je bilo družinčadi i podijeli među sve, tako da svaki dobije jedan dio. Tako je dijelio i vino. Za vrijeme božićnih i uskršnjih blagdana je bilo toliko mesa i vina cijelog dana na stolu da si je svaki uzimao sam koliko je htio. Zbog toga su se zadrugari veselili i Božiću i Uskrsu. Djeca su jela za posebnim stolom i njima se davalo sve osim vina. Poslije večere je gospodar rasporedjivao čitavu družinu za sutrašnji dan za posao.

U družinskoj sobi su spavali svi zadrugari, osim mladih koji bi se tek nedavno oženili. Oni su spavali u komori nekoliko tjedana, a onda su se i oni selili u družinsku sobu, ukoliko je u njoj bilo mjesta. Kad već u družinskoj sobi nije bilo mjesta za sve zadrugare, onda su zadrugari gradili tako zvane omorice u koje su se smještali mlađji zadrugari. Takvih komorica je bilo po većim zadrugama puno dvorište, nanizanih jedna iza druge.

Posao je dakle kod tih kućnih zadruga bio podijeljen i to svakome po njegovoj sposobnosti i odanosti prema pojedinom poslu. Jedan je bio konjar i imao posla samo sa konjima, hranio ih, pojiio, vodio ih na ispašu, odvezio i dovezio na njima sve što je bilo potrebno za kućne i druge potrebe. Drugi je bio volar i bio zadužen samo sa volovima. Treći je bio kravar te se brinuo samo za krave, dok bi ih posebno odredjene žene muzle. Četvrti, eventualno sa još jednim, ako je bilo mnogo svinja bi bio svinjar. Ostali muški članovi su radili na polju kao i sve ostale poslove prema potrebi. Starija žena - većinom žena gospodara kuće je bila gazdarica. Ona je imala preko sebe svu prehranu u zadrugi: mast, brašno i sve ostalo. Ona je odredjivala što će se koji dan kuhati i pripremiti za jelo i imala je kod sebe ključ od komore te dijelila kuharici sve što joj je bilo potrebno kod pripremanja jela. Ostale žene osim djevojaka su bile kuharice i to svaka jedan tjedan pod nadzorom gazdarice. Dok bi bile kuharice te žene ne bi radile nikakav drugi posao. Starice su bile van svakog posla, osim što su čuvale djecu. Sve ostale koje su bile sposobne za posao radile su na polju, po vrtovima i sve ostale potrebne poslove.

Čadružne kuhinje su bile posve primitivne. U sredini kuhinje je bilo ognjište na kojem se kuhalo i peklo. Tu se dimilo na sve strane, pa su te kuhinje bile sve čadjave od dima koji je grizao i za oči. Po sijenama kuhinje su bile police na kojima je bilo kuhinjsko posuđe. Lonci za kuhanje su bili od gusa, dok je ostalo posuđe kao i zdjele bilo zemljano. Krušne peći su bile vani na dvorištu u kakvom kutu, napravljene od ilovače i dosta velike. U njima se pekao kukuruzni kruh i to svaki tjedan po jedanput.

U družinskoj velikoj sobi je bila velika zemljana peć sa pećnjacima koja se zimi ložila drvima i kladama, jer je imala veliko zdrijelo bez ikakvih vratiju. Takva peć je zagrijala veliku družinsku sobu, samo je trošila mnogo drva kao i kuhinjsko ognjište. No, u ono doba je drva bilo dovoljno u turopoljskim šumama. Najteže ih je bilo nasjeći i dovesti kući. Turopoljska zajednica je davala svake godine po jedan predio u turopoljskim šumama ovlaštenicima za ogrijev. Sjeklo se za ogrijev sve drvo osim hrasta, koji su turopoljci ljubomerno čuvali. Sječa drva za ogrijev je trajala mjesec dana svake godine i to od prvog kolovoza pa do prvog rujna. Svaki ovlaštenik turopoljske zajednice je imao pravo svaki dan kroz mjesec dana da doveze jedan voz ogrijevnog drva svojoj kući. No, kad je i sječa minula, mogao je da ide po drva u Turopoljski lug svaki tjedan jedanput i to samo srijedom kada je bio redovan dan za sječu.

Zimi su muški zadrugari hranili stoku, cijepali drva, zatim su pleli košare i koševе, pravili preslice i vretena, koja su bila potrebna ženama za prelo. Neki su tesali luči od grabova drva, a te su služile za potpaljivanje vatre kao i za svijetlo u kući, jer u ono doba još nije bilo petroleja. Žene zadrugara i djevojke su za vrijeme cijele zime prele predju iz konopljinog i lanenog vlakna, te tkale na običnim stanovima platno u koje su oblačile sebe, djecu i svoje muževе. Nadalje su isto platno upotrebljavale za plahte, kobere, stoljnjake, vreće i za sve što je bilo potrebno u kući. Kupovalo se nije ništa, sve se tkalo jedno po drugom. Najmlađa snaha u kući je imala zadatak da nadzire gorenje luči pa je stalno bila kod tako zvanog lučnjaka, u koji je bio utaknut snop tesanih suhих upaljenih luči, a ona ih je okresivala tako da je gorio samo plamen, da je bolje svijetlilo i da nije bilo toliko dima u kući. No uza sve to dimilo se i sve su stijene kao i strop bile od dima čadjave. Sobe nisu gotovo nikada krečili, nego su ih svake godine samo jedanput pjčili ilovačom.

Gospodar zadruga je odredio svake godine jedan komad najbolje zemlje na kojem su zadrugari sijali konoplju i lan. Konoplju i lan su zajedno isčupale žene, muški zadrugari su ih namočili u potoku Buni i zatim dopremili kući. Žene su to razastrle i kad se to osušilo, onda je sve bilo podijeljeno na jednake dijelove. Kad nije bilo toliko poslaha u polju onda su muževi, svaki sa svojom ženom u stupama istukli konoplju i lan, a žene poslije toga na trlicama otrle i na grebenima omikale te spremile svaka u svoju škrinju za tkanje u zimi.

Od proljeća pa do jeseni su muški i ženski članovi kućnih zadruga bili bosi. Muškarci su nosili gaće i "domaće" košulje, a žene rubače sa oplecima i bluzice od domaćeg platna. Djeca su sve do desete godine bila u tako zvanim pohačama, jednostavno sašivenim poput vreće. Gospodar zadruga je ubrao sav novac od prihoda zadruga, a tako i naplaćivao sve izdatke koji su teretili zadrugu. Svake jeseni je gospodar zadruga kupio za svakog muškog i ženskog člana zadruga po jedan par opanaka u koje su se u kasnu jesen i zimu obuvali. Čarapa tada nije bilo na selu, pa su obuvali u opanke obojke od rabljenih košulja i gaća. Samo je gospodar uz opanke nosio i čizme od kože i to onda kad je išao po zadružnom poslu bilo u kotar ili u grad.

Gotovo svi naši seljaci su ono doba bili nepismeni, jer po selima nije bilo škola. Jedina škola koja je u ono doba bila bila je škola u Vukovini za cijelu vukovinsku općinu. Ta je bila malena, a nalazila iza vukovinske župne crkve, gdje su danas Šumbergeri. U tu drvenjaru u kojoj je bio jedan učitelj za sve razrede moglo je stati oko 20-30 đaka. U tako udaljenu školu nisu roditelji puštali svoju djecu, jer je zimi nisu imali mogućnosti dobro obući, dok djeca nisu mogla tako daleko pješačiti po lošoj cesti i putevima a sve kroz šume, tako da su većinom ostala djeca nepismena, a da zakonom obavezno kao danas nisu morala da idu u školu.

MUZIČKA OMLADINA

Kao i uvijek kad se u Buševcu želi napraviti nešto novo, nadje se "rudrijaša" kojima to nije po volji pa pričaju koješta, pokazujući time svoje naivno shvaćanje ili bolje reći neshvaćanje napretka i kulture. Međutim, dok je to nekad bilo i odlučujuće za neke stvari, danas mladi ljudi znadu sami prosuditi, što je za njih dobro, a što ne i ne potpadaju tako brzo pod nečiji utjecaj.

Slično se zbivalo u Buševcu i sa osnivanjem Muzičke omladine, jedna od najplemenitijih organizacija koja skuplja mlade ljude. Uz veoma male troškove M.O. daje priliku mladima da vide u zagrebačkim kazališnim i koncertnim dvoranama najveća dostignuća na području reproduktivne umjetnosti. Zar to nije naša velika kulturna sramota, da se nalazimo u neposrednoj blizini najvećeg muzičkog centra Jugoslavije, a da nismo posjetili ni jednu našu kazališnu ni koncertnu dvoranu? Dok s jedne strane dolazi svake sezone oko 60.000 omladinaca i omladinki iz cijele Hrvatske posebnim vlakovima u Zagreb, da vide i čuju vrhunske zagrebačke ansamble i soliste, dok nas se javljaju "pametni" Buševčani i pričaju "kako smo bedasti".

Pa ipak odaziv je bio izvan svakog očekivanja. U Buševcu je prodano 35 abonmana za nedeljni ciklus predstava, a toliko nije nitko ni u snu pomišljao. Sada kad su predstave otpočele i kad su svi neobično zadovoljni, jer su otkrili nešto što nisu više ili manje poznavali, javlja se i niz drugih koji bi također željeli abonmane. Ali za ovu godinu je prekasno pa će morati pričekati do slijedeće sezone. Štaviše čak su se i neke obitelji interesirale za mogućnost grupne posjete kazalištu, pa ćemo svakako nastojati da im još ove godine omogućimo jedan grupni posjet kazalištu.

A oni kojima je M.O. još uvijek trn u oku i predmet za šalu neka razmisle malo o sebi i prisjete se, da ni kokoš nije znala cijeniti biser kad ga je našla. Bila je sva sretna kad ga je uspjela zamijeniti za zrno kukuruza.

Za sekretarijat aktiva S.O. Buševac

Ivan Rožić

Josip Črnko (USA) :

ŽIVOT I RAD NAŠEG NARODA U AMERICI

(nastavak iz prošlog broja)

LJUBAV PREMA DOMOVINI

Prije dolaska našeg naroda ovamo u Ameriku, tu su već bili naseljeni Nijemci, Francuzi, Englezi, Irci, Švedani, Norvežani i dr., koji su već donekle bili amerikanizirani i prilično svladali engleski jezik što im je dalo prednost pred našim ljudima. Kada se u Engleskoj i u Njemačkoj razvila moderna industrija, tada je iz tih država emigracija prestala, jer i tamo bilo posla i potrebna radna snaga. Zato su se američke kompanije obraćale svojom propagandom i oglasima putem evropske štampe kao i posredstvom raznih agencija više na južnu Evropu za radnu snagu. I u tome je išla na ruku tim kompanijama austro-ugarska politika sve do oko 1910. godine, a poslije toga se emigracija donekle smanjila.

Oni evropljani koji su prije došli većinom su zauzimali u industriji bolje i važnije poslove, a bili su i kulturniji, jer su zemlje od kuda su došli bile na višem stupnju razvoja nego je Balkan. Te starije generacije su organizirale zanatsku uniju za svoju zaštitu i poboljšanje plaća. Tko nije bio zanatlija nije mogao biti član unije. Kada bi unije odlučile da traže veću plaću, a kompanije nisu dale, išlo se na štrajk. U tom slučaju kompanije su upotrebljavale nekvalificirane radnike kao "štrajkbrehere". Tako bi došlo do mržnje između radnika, što je išlo u prilog kompanija. Mnogi su štrajkovi propali takvom politikom.

U tim ranim godinama do 1914. g. naš narod je dosta teško prolazio. Plaće su bile slabe, poslovi teški, radnik bez svake zaštite. Postepeno su se oni sakupljali više po velikim gradovima kao što je New York, Pittsburg, Detroit, Cleveland, Chicago, San Louis, San Francisco, Los Angeles itd. gdje je bila koncentrirana industrija. U to vrijeme su živjeli u stanovima i bili su slobodniji, te nisu bili vezani za baraku i jedan posao koji se mogao mijenjati ali na svoj rizik.

Taj naš narod nije u tim godinama išao u crkvu ili u vrlo malom broju. Težio je da ima sam svoje crkve i hrvatske svećenike. Javnopolitikom zemlje se nisu bavili jer nisu govorili engleski a ni čitali novina. Tako se naš narod počeo sakupljati u manje skupine gdje su se donosile važne odluke kao što je gradnja crkava i organiziranje dolaska svećenika. Naime, trebalo je riješiti razne crkvene obrede kao što su: krštenje, ispovjed, ženidba, sprovod i dr. a to nisu mogli obavljati na engleskom jeziku, jer engleski nisu govorili. Tako je uspostavljena veza sa domovinom, dovedeni su svećenici i izgrađene crkve. Ali kad je to ostvareno došlo je do borbe između svećenika i crkvenih odbornika.

Svećenici su tražili vlast u svemu i veliku plaću, a članovi tome nisu mogli udovoljiti, jer su tada plaće radnika bile jako niske. Mnogo se tada svećenika izmijenilo, ili bi oni ostavili župe, jer nisu dobili što su htjeli, pa je ponegdje po koja crkva ili župa propala. Danas se situacija izmijenila donekle jer crkva još uvijek izrabljuje svoje vjernike. Ako je netko protiv i buni se, onda ga se proglasi komunistom, te ga gotovo nitko ne trpi. Mnogo je danas takvih koji su pošli u crkvu iako se s njom i ne slažu, iz razloga da se time zaštite. Takva je situacija ovdje danas.

Još prije prvog svjetskog rata naš se narod počeo interesirati i za kulturne aktivnosti. Organizirala su se gimnastička, pjevačka i tamburaška društva te dramske sekcije. Naš narod je počeo obnavljati svoje običaje, te se ponovo osjećao kao kod kuće. Uz takvu aktivnost je trebalo graditi društvene domove, gdje se to sve obavljalo. Zbog toga je trebalo mnogo rada i žrtava da bi se to sve sagradilo i uzdržavalo. I kod toga se nije pokazala složnost našeg naroda, jer su jedni vukli na jednu stranu, a drugi na drugu. To se može pokazati i na primjeru sa Skopljem. Crkva i njezini poglavari su ćutke prešli preko toga iako oni imaju veliki upliv na ljude. Da li je to kršćanska ljubav i humanost? Nadalje, ima ovdje douškivača, koji optužuju kod kompanija naše napredne radnike, da su crveni, pa tako oni ni krivi ni dužni ostanu bez posla. Sada poslije rata su se ti reakcionarni crkveni elementi zauzeli za hrvatske ustaše i zaposlili ih. Oni suradjuju sa najgorom republikanskom reakcijom.

Američki narod, napose radnici su unazad dvadeset godina izvojevali ogromne pobjede na socijalnom bojnom polju: pravo na unije, pravo na socijalnu zaštitu, uključujući i penzije, pravo na državnu pomoć bezposlenima itd. To se sve zbilo najviše za vrijeme Rooseveltove administracije, te je radnik danas u starosti u boljem položaju nego je to bio onda, kad je ovamo dolazila moja generacija. Još pred sto godina je predsjednik Lincoln, koji je oslobodio crnce ličnog ropstva rekao ove providne riječi: američko obećanje neće biti ispunjeno dokle god ima djece bez škole i škole bez učitelja, dokle god ima ljudi bez posla i obitelji bez kuće, dok god ima bolesnik amerikanaca bez liječničke pomoći i amerikanaca bez nade, dokle god ima amerikanaca raznih rasa i religija a to mu se poriče. Naša je dužnost da svim osiguramo pravo na život i jednaka prava. Tim putem su koracali i pokojni Roosevelt i Kenedi. Predsjednik Jonson je proslijedio istim putem ali je teško reći kako će dalje.

Još početkom 17 stoljeća se počelo uvažati iz Afrike crnce povezane u verige u južne države Amerike a postupalo se s njima kao sa stokom. Oni su bili lični robovi bez ikakvog ljudskog prava i prisiljeni da rade za drugoga. Ti su crnci Lincolnovom deklaracijom oslobođeni toga stanja, ali su im sva druga prava bila osporena. I danas se oni bore za svoja prava, koja su još onda bila ustavom zajamčena, ali se zbog reakcije u Kongresu nisu sprovela u praksi. Sada nakon toliko vremena se vodi po tom pitanju velika borba. Crnaca ima oko 20 miliona,

te su oni zaposljevani kao što su bili i naši iseljenici u prvim godinama. Rade najgore poslove bez svakog prava i zaštite. I ti crnci su sudjelovali u ratu kao i naši sinovi, pa zato traže i jednaka prava koja imaju i ostali građani Amerike.

Kad sam prošli put nakon dolaska u Ameriku iz domovine pisao u listu "Zajedničar" o svojim doživljajima u starom kraju, navukao sam na sebe mržnju pojedinih naših ljudi tako da mnogi nisu htjeli više razgovarati sa mnom, a pogotovu iz zavisti što sam ja jedini primio diplomu u ime priznanja. Samo je Antun Katulić pokazao više razumijevanja za to. Moji najbliži prijatelji i tako zvani drugovi su se namrgodili na mene, jer oni od mene očekivali nešto drugo, što ja po svom uvjerenju nisam htio učiniti. Oni su mislili da ću ja kritizirati vašu vladu i cijeli sistem. Ja to nisam činio, a toga ste i vi svjedoci, pa sam ja s tim nazovidrugovima prekinuo. Ja nikako ne mogu zaboriti vaše ogromne žrtve i stradanja u ratu. Teško mi je kad se sjetim na mnogobrojne heroje koji su jurišali na "nebo" i razoružavali horde fašista i neprijatelja. Tko ima razum, poštenje i osjećaj ne smije to zaboraviti. Da, vi ste bili veliki junaci i vaša je zemlja bila strašno razorena. Ta šteta je procijenjena kao ogromni gubici, pa onda nije čudo da vi morate toliko oskudijevati. Nekada sam doduše i ja zbog krivih informacija krizizirao vaše stanje. Ja to sada povlačim. Sve se mijenja pa se i to mora ispraviti. Kada su se poslije drugog svjetskog rata organizirale kompanije za pomoć našem narodu u razorenoj dokovini bio sam u svom mjestu izabran za tajnika jedne takve organizacije. Radio sam na tome i pozivao naš narod u akciju. Samo u ovom malom mjestu sakupili smo oko 20.000 dolara u novcu, te puno odjeće i obuće što se sve slalo našem narodu u Jugoslaviji. U toj svoti je bilo obuhvaćeno i 5.500 dolara namijenjenih za Vel. Goricu. Sjećam se kako sam mnogo puta otkidao do svoga sna i ličnog slobodnog vremena da bih odmah po dolasku sa posla propagirao pomoć jugoslavenskom narodu i sakupljao milodare. U toj svojoj agitaciji, kojom prilikom sam sâm na svojoj listi sakupio 1.200 dolara, dođem k jednoj našoj obitelji i zamolim za pomoć. Ovi su se izgovarali na sve moguće načine i tužili se da ne mogu nikoga dobiti tko bi im pokosio sjenokošu. Ja ne pitajući ni za kakvu plaću, ponudim za košnju, na što sam dobio i odobrenje. Tako ja odmah ujutro, tek što dođem sa posla kući, umjesto da legnem u krevet i odmorim se, primim kosu i u sjenokošu. Kosim ja nekih 8 dana od jutra pa do dva sata poslije podne. Sunce žže, a ja sav mokar. Svršio ja to i pomogao spremiti sijeno. Stalno navodim razgovor koliko sam već sakupio za našu sirotinju u staro dokovini. Žena obitelji kojoj je mojih priča bilo već na vrh glave, reče svome mužu: "Stari već ga ne mogu slušati. Ako je sve istina, što govori, kako je zlo našem narodu hoćemu mu dati sto dolara". To je za mene bila teška agitacija, ali je u meni buktila tvrda volja da vam pomognem, a da nisam pitao tko će tu pomoć od vas dobiti.

I danas kad vidim ovakve umobolnike, koji su mi zavidni, kad vam putem štampe želim sreću kao i na diplomi, osjećam se sretan što sam izabrao pravilan put. Bilo je zaista teško, ali neću nikada žaliti što sam žrtvovao za naš narod.

Dragi moji Buševčani ! Ovime završavam svoj člana i želim vam svima sreću i dobro zdravlje.

Drago Poljak, upravitelj Osnovne škole Buševac:

IZBORI ZA ORGANE UPRAVLJANJA U ŠKOLI

Upravo ovih dana održavaju se izbori za organe upravljanja kod svih osnovnih škola, te smo uvjereni da će biti vrlo korisno, da čitaoca lista "Glas Buševca" upoznamo s tim izborima, odnosno ulogom organa upravljanja, koji se biraju kod svake škole. Prije svega treba reći, da biranje ovih organa upravljanja nije ništa novo u našoj društvenoj praksi i da ostale privredne organizacije, koje žive od vlastite privredne djelatnosti imaju već odavno ovakve upravne organe. Na taj način njihovi radni ljudi imaju mogućnost, da putem izabranih organa sudjeluju direktno ili indirektno u upravljanju svojih poduzeća. Biranje organa upravljanja kod škola ima smisao, tj. da se upravljanje školom što više približi radnim ljudima koji u njoj rade, ali i okolini u kojoj ona djeluje.

Škola je ustanova koja ne privredjuje, već živi od dotacija, a radi osobnosti svog posla - odgoja i obrazovanja naših najmladjih, ima mnogo specifičnosti, koje ostale privredne organizacije nemaju. Normalno je radi toga, da se uz sve sličnosti u nazivu i ulozi, organi upravljanja u školi, po svojoj organizaciji i dužnostima, ipak razlikuju od organa upravljanja u poduzećima. Većina organa upravljanja u školi sastavljena je isključivo od članova radnog kolektiva, međutim, u nekim organima sudjeluju i predstavnici - delegirani članovi pojedinih organizacija iz mjesta, pa je tom važnije da se time upozna što širi krug ljudi. Na taj način će se uspjeti, da u ove organe budu izabrani ljudi, koji će najviše koristiti interesima škole i samoga mjesta.

Evo, da ukratko iznesemo ulogu i sastav pojedinih organa upravljanja koji postoje na školi, bilo da su izabrani sada ili ranije, a na osnovu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o osnovnim školama, koji je izglasan koncem mjeseca rujna ove godine.

Upravni odbor škole je organ samoupravljanja i obavlja poslove određene zakonom i statutom škole:

- odlučuje o poslovanju škole, priprema prijedloga općih akata i planove rada škole, brine se o izvršenju akata i zaključaka radne zajednice i savjeta škole i drugo. Upravni odbor bira se kod svih škola, koje imaju više od deset članova radnog kolektiva. Naša škola ima sedamnaest članova i u upravni odbor je birano pet članova. Prvi predsjednik Upravnog odbora je Marijanović Stjepan, nastavnik matematike i fizike.

Drugi i osnovni organ upravljanja školom je radna zajednica. Ona organizira djelatnost škole, bira se o njenom razvoju, utvrđuje planove i programe rada škole, odlučuje o upotrebi sredstava i njihovom raspolaganju, raspoređuje dohodak, uređuje radne i druge odnose i drugo.

Radna zajednica donosi i opće akte škole i odlučuje o svim drugim poslovima i pitanjima škole o kojima ne odlučuje savjet škole ili neki drugi organ škole, a što je određeno Zakonom o osnovnoj školi.

Radnu zajednicu sačinjavaju svi radni ljudi škole, kojih u matičnoj školi u Buševcu ima trinaest, a u područnoj školi Rakitovcu četvero (zajedno s podvornicom). Svi oni imaju jednaka prava da biraju ili budu birani i da odlučuju o svakom problemu o kojem će se raspravljati.

Za predsjednika Radne zajednice Osnovne škole Buševac izabran je drug Bujanović Petar, učitelj područne škole u Rakitovcu.

"Savjet škole" je prema čl. 117 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o osnovnoj školi, "društveni organ upravljanja u osnovnoj školi, koji se brine o svim poslovima i pitanjima od društvenog interesa u radu škole;

- razmatra stanje i rezultate rada škole i suradjuje s ostalim školskim organima u unapredjenju odgoja i obrazovanja učenika;

- potiče i pomaže u razvijanju slobodnih aktivnosti, fizičkog i zdravstvenog odgoja, zdravstvene i socijalne zaštite učenika, kao i u kulturnoj i javnoj djelatnosti škole;

- razmatra materijalne uvjete rada škole i potiče odgovorne društvene faktore, zainteresirane organizacije i roditelje na stvaranju što boljih uvjeta za ostarenje odgoja obrazovanih zadataka škole;

- razmatra predstavke i prijedloge od općeg interesa za rad i ispjeh škole;

- raspisuje natječaj za direktora škole - imenuje ga i razrješava;

- daje mišljenja i prijedloge na Statut škole, godišnji plan rad i financijski plan škole."

Savjet škole prema napred navednom zakonu, može tražiti od prosvjetno pedagoške službe, radne zajednice, Upravnog odbora, direktora i drugih školskih organa i poseban izvještaj o stanju i rezultatima rada u školi, kao i o različitim drugim pitanjima od društvenog interesa.

Članovi savjeta škole dužni su povremeno obavještavati tijela, koja su ih izabrala, o stanju škole i polagati im račun o svom radu.

Posebno je interesantno nešto više reći o sastavu savjeta škole. Pa to se on znatno razlikuje od dosadašnjeg školskog odbora. Sastav mu se određuje Statutom škole, međutim, kako dosadašnji Statut škole nije prilagođen novim zakonskim propisima, to je Radna zajednica škole donijela posebnu odluku o sastavu Savjeta škole (prema zakonskim propisima). Na sjednici Radne zajednice odlučeno je da Savjet škole Osnovne škole Buševac broji 16 članova i to osmorica iz redova članova radnog kolektiva, a osmorica iz članstva zainteresiranih društvenih organizacija sa školskog područja.

Ove organizacije će posebno na svojim sastancima izabrati članove, koji će ući u sastav Savjeta škole kao delegirani članovi. Delegirani članovi Savjeta škole bili bi iz ovih organizacija: SSRNJ mjesta Buševac - 2 člana, Saveza omladine mjesta Buševac - 1 član, a Rakitovac i Turopolje zajedno jednog člana, od strane Zajednice doma i škole (ispred roditelja) - 2 člana i Savjet područne škole Rakitovac delegira 2 člana - ukupno 8 članova.

Manje ili više svim našim ljudima su poznati materijalni uvjeti u kojima škola radi. Mora se priznati, da oni nisu vrli, ali nisu niti takvi da bi morali očajavati. Međutim, sigurno je da bi se s dobrom voljom i už malo veće zalaganje zainteresiranih društvenih organizacija, koje postoje u mjestu moglo mnogo toga učiniti. Radi toga je neobično važne da se dobro razmisli o tome, koje ćemo ljude birati i delegirati u Savjet škole. Pajije svega to trebaju biti ljudi koji vole školu i stalo im je do njenog uspjeha - da su zainteresirani za njen rad, pa će tada sigurno naći vremena da sudjeluju u radu Savjeta škole.

Oni će ujedno povezivati školu sa svojim školskim područjem, što je u našem slučaju posebno važno, jer od dvanaest nastavnika matične škole samo jedan stani u mjestu rada, a svi ostali su svakodnevni putnici. Mi vjerujemo da ljudi ovog kraja vole svoju školu i da ćemo od njih inati punu podršku u radu.

Zahvaljujemo ujedno i upravi lista "Glas Buševca" za uvrštenje ovog rapisa, te od svoje strane običavamo da ćemo se više angažirati za plodniju suradnju.

Željko Črnko, uč. III r. Osnov. škole:

MOJ PUT DO ŠKOLE

Moj put do škole vodi glavnom cestom. Na nas svakog časa vrebaju smrt. Ali, zašto? Zato, što cestom prolazi svaki tren po kojima motorno vozili, koje nas svakog časa može pogaziti. Kad bi naši roditelji i seljani mislili na to, do kakve neželjene ili nesreće bi moglo doći, već odavno bi nam osigurali siguran put do škole, kad bi napravili s jedne i s druge strane ceste pješačku stazu. Tada bi ja i mnogi drugovi mirno išli u školu, bez bojaznosti da će nam se što dogoditi.

Brankica Robić, uč. III. raz. Osnovne škole:

J E S E N

Jesen se razlikuje od ostalih godišnjih doba. U jesen dozrijeva voće i povrće. Ljudi ga skupljaju i čuvaju za zimu. Zelenilo livada i šuma se pomalo gubi. Lišće laganom padom s drveća i stvara na zemlji žuti ili smeđi pokrivač. Ljudi beru kukuruz i oru njive, gdje će zasijati pšenicu. Spremaju ogrijev za zimu.

U jesen se mogu vidjeti jata ptica, koje se selu u toplije krajeve. To su ptice selice. One će se u proljeće opet vratiti. Jesen je doba kada počinje i školska godina.

Dolaze nove brige i novi zadaci nama djacima. Bez obzira na ove brige, ja se ipak veselim jeseni. Za vrijeme kišnih dana lijepo je učiti kraj tople peći.

P J E S M E

Mato Detelić:

OJ JESENI

Oj, jeseni, jeseni
Sve se tebi, veleli
Jer u tebi svega ima
Krug, voća, slatka vina

O jesen se pjesma ori
I u dolu i u gori
Mlade mome poskakuju
Mladi momci podcikuju.

A kad berba dodje
Puni brentu - grodje
Kukuruzi, kad se beru
Pjeva moma svom svaleru.

Oj, jeseni, nek si pusta
Neka pada magla gusta
Al vesela alaj što si
Momče ruku cure prosi.

Ivica Vinter ul. Višr. Osnov. škole

DAN REPUBLIKE

29. XI u gradu Jajcu
rođena je Jugoslavija naša.
Smrt fašizmu-sloboda narodu
Zagrmjela šaka naša.

I heroj pade.
Osmjeh mu se širi.
Hrabar je bio čovjek,
razgovaraju, tiho i tužno
Na juriš Sada! pioniri.
Odjekne kroz kamenjar pusti.
Neprijatelj pada.
I borac se neki na rodnu grudu
mrtav spusti.

Tamo daleko borba se širi.
Pomažu ljudi žene i pioniri
Kroz vatru jauci padaju,
To neprijateljski vojnici
stradaju.

Borba je završena.
Neprijatelj se prema moru spusti
Slava onima koji su pali!
Odjekne kroz kamenjar pusti.

H U M O R

NAKON POSKUPLJENJA

Čuj Štef, šta to znači, da je cukor poskupel?
He, to znači, da bu i vino poskupelo!

JURA JE ZMOKEL

Štef: Jura, kak to zglediš, kak da si zmokel?
Jura: Em i jes.
Štef: A do si bil, em tu ni kiša padala.
Jura: Pod pipum.

PERENCI

Joža: Dečkil, je li ima de zabava?
Jura: Imā prek jarka,
Štef: Ja sem čul, da ima prek šine.
Joža: Onda ideno.
Štef: A je li ima teri penes?
Svi: -----
Štef: Onda idemo na televiziju.

KOMPLIMENT

On: Srečko, a kuliko imaš let?
Ona: Tek mi je dvajsetčetiri.
On: Tak lepo zglediš, da ti ne bi nigdo tuliko dal.
Ona: /veselo/ Nek kuliko?
On: Trideset.

MIRAZ

- Slavek, kē je tvoja snoga dopremila?
- Je Katek, bo-me se ke i druge preme: vrmare, stol, postele,
psiju, puno halinija i tak dale. A tvoja?
- Moja je dobila puno toga. Vuz ormare i postele je dopremila
kujnski gredenc i frižider.
- Pa da kraga Kate! Ona je od bogate familije. Čula sem, da
ju tvoj sin ne štel ni zeti, dok ne toga sega dočila, a osim
toga on fajn služi mesečno, pak bu lako otplačal.

BAREK I MAREK PRI HIŽE

- Dobro jutro Marek!
- Bog daj dobro jutro!
- E nebu sreče kak vidim.
- Zakaj, Barek? Valjda zato, kas si došla na smotjo.
- Nokak, nekak.
- Tak nisi imala sreče kat je teca Slavok došla na tvoje smotje.
- Kak je to bilo, Barek, ha?
- Hm, kak, ka, ... Ovak je to bilo. Jdnoga dana, mislim da je to bila sreda pred fašnik, pitala me teca Slavok, da bili je štela prěmenjiti racina jaja za kokošja, kaj je trebš na nasaditi. Je, kak nebi štela, odu, samo ako su friška. Je je friška su, rekla mi je Slavok, znosona su čofa i dones. I tak ti mi zamenile, tri kokošja za dva racina. Odna sem odnesla ta jaja Kateku, tura mi je pekla tortu, kaj sem nosila pripravu kume svojo. I kad po času, dojde Katek sva uzbuđjena, a ja sem bila baš pri obedu. -
- Kaj je novog, ki je pak vrabec?
- Jao draga teca, donešli sto mi pokvarena jaja, v sakon je, kak so to veli, pilo.
- Znaš Marek, odna mi je obed presel.
- Jo čuda, i kaj si napravila, Barek?
- Donesla sem od susode Janoka friška, ali ovaj put baš friška jaja.
- Jo, kak je pak ona siřota stradala? Ah taj nejni...
- Gdo, Marek? ... Muž?...
- Ne, ne Barek! Znaš, kne jo bil nokakvi došel...
- Ma naj toga povedati, Marek?!
- Je, je.
- To ti se dogodilo baš na prvi april. Toga časa bila je Janek sama dona, a Jura, nejni muž, je bil otišel na posel. Vu to vreme kne je došel znaš onaj, tori prodava platno, palke i ... i da Janek neke kupi. Ali, Jura se vraćal domon. To je videl kramar. Akan sad? Za van ni tti, a niti fiže ni za ostati, tak je on mislil, k zakaj? ... Bokoslobodi, Marek!
- Ovaj pet niti šest nok vormar. Jura je došel fižu i normalno. Je, ali nokak vrapca je s čikom zapalil strojšk na postole. To je počelo goreti. Doloteli susedi z bokoti. Da bu stvar lepša, ogen je zřvatil i ormar.
- I ormar? Strašno. Ajooj!
- A boš je, Barek. Susodi i vatrogasci po počeli napinati vuva, a kak i nebi. Čuli su glas zornara.
- Spasavajte pokušstvo!
- Kaj to Marek, vura tuče!
- Aha, Barek, tučš osen vur.
- Osen vur je već. Jaooj, daj mi posudi kukurižno nolo, da skuvan žgance za kosce.
- E Barek, baš sada nenan.
- Nonaš?! Kaj bum pak sad?
- Ha ništa, sad valjda budu već i kosci došli domon, pak im skuvaj obed.
- Tak i bu, Marek, Budu si popili mleka, a obed bu brzogetov.
- Zbogon, Marek!
- Zbogon!

IZVJEŠTAJ RADA PODRUŽNICE SSRN - BUŠEVAC U VREMENU
1963 /64. GODINE

Drugarice i drugovi!

Podnašamo vam izvještaj o radu podružnice SSRN našega mjesta za razdoblje od prošle konferencije pa do danas tj. za 1963. i 1964. godinu. Period od prošle konferencije pa do danas veoma je bogat društvenim zbivanjima i aktivnostima organiziranih socijalističkih snaga našega mjesta i rezultatima u rješavanju nekih osnovnih zadataka, koji su se nužno nametnuli od strane viših rukovodstava ili su se pokazale kao potreba našega mjesta. Na rješavanju svih zadataka aktivno je sudjelovao i sve više ispoljavao svoju društvenu ulogu SSRN. To je došlo do izražaja u aktivnostima naše podružnice kod donošenja Ustava, provođenja skupštinskih izbora, izrade općinskog statuta, pomoć Skoplju, rasprava o reorganizaciji mreže školstva, podizanju spomenika palim borcima i žrtava fašističkog terora NOR-a proširenju sale vatrogasnog doma, organiziranju tečaja i predavanja i u drugom vidu akcija, koji je organizirao ili potpomagao SSRN. Veliki uspjeh smo postigli u zbližavanju odnosa između naših društveno-političkih organizacija. Stečena su značajna iskustva i uočeni neki problemi u uskladjivanju djelovanja organiziranih snaga, a posebno SK i SSRN na liniji daljnjeg razvijanja njihovog rada prema intencijama Ustava i oživotvorenju njegovih načela. Kada ocijenjujemo aktivnost Socijalističkog saveza u ovoj fazi društveno- ekonomskog razvitka treba da polazimo od kriterija, koliko je uspješno djelovao u pravcu jačanja neposredno utjecaja radnih ljudi kod rješavanja najnužnijih i najaktuelnijih zadataka u selu, koliko je stvarno postao tribina za najširi politički dogovor mještana o bitnim pitanjima i koliko je pridonio, da se radni ljudi osposobe za ostvarivanje svojih samoupravnih prava, dužnosti i obaveza. Socijalistički savez je postao mjesto, u kome su radni ljudi počeli kompleksnije s društveno - političkog aspekta da tretiraju sve veći broj životnih pitanja našeg društveno - ekonomskog razvitka.

ORGANIZACIONA PITANJA

Kako je u toku upišivanje i ubiranje članarine a za vrijeme pisanja ovog izvještaja nismo bili u mogućnosti pribaviti tačne podatke, to ćemo vas o tome izvjestiti na samoj konferenciji. Uporedo s proširenjem aktivnosti rasteo je i broj članova SSRN. Za posljednje dvije godine organizacija se povećala za oko 150 novih članova. Tako da ukupan broj članova naše organizacije iznosi oko 350, što iznosi preko 50% u odnosu na broj birača. Novo članstvo potiče najvećim djelom iz redova proizvođača, onladine i žena. Tako ima u našem članstvu oko 100 onladinaca i 90 žena-donačica. Ove promjene u strukturi nisu samo rezultat mijenjanja strukture stanovništva, nego su povezane većim interesom zaposlenih ljudi, onladine i žena za aktivnost organizacije SSRN na selu, kao i rezultat velikog angažiranja pojedinih žena i onladinaca. Rad naše podružnice odvijao se preko Upravnog odbora podružnice, koji je u 1963. godini brojio 3 člana da bi na početku 1964. bio povećan do devet članova.

na

Veliku ulogu u radu podružnice je odigrao Politički aktiv sela, u kojem su zastupljeni svi članovi upravnih odbora ili sekretarijata naših društveno-političkih organizacija. Akcije koje je najprije dogovorio upravni odbor podružnice stavljene su pred Politički aktiv sela na diskusiju, a koje su se sprovodjale posredstvom društveno - političkih organizacija našega sela a to su SSRN, Organizacija SK, Saveza boraca, Saveza onladine, Aktiva žena, SD "Polet" Ogranak Seljačke Sloge, DVD, Mjesnog odbora i Ferijalne družine kao i zbora birača. Sastancima Upravnog odbora redovno su se odazivali svi članovi, iznimno ako su bili spriječeni radom u popodnevnoj smjeni. Sastancima Političkog aktiva odazivao se uvijek potreban broj članova koji je bio potreban, da donesene odluke budu pravomoćne. Odazivom sastancima Političkog aktiva ne možemo biti zadovoljni, jer su baš na tim sastancima donesene odluke pred akciju, pa je bilo potrebno šire niželjenje ljudi u vidu prijedloga i zaključaka. Broj prisutnih kod sastanka čitavog članstva je bio uslovljen tenom, koja je bila na dnevnom redu. U glavnom su sastanci bili dobro posjećeni, a naročito kada se raspravljalo o pitanju gradnje i opstanka naše škole. Članarina se nije ubirala redovno, tako da smo kasnije naišli na poteškoće kod ubiranja iste. Ovaj upravni odbor primio je slabo sredjeno administrativno stanje, tako da smo naišli na poteškoće kod njegovog sredjivanja, tako da ga do danas nisimo uspjeli u potpunosti riješiti, ali se nadamo da će to uskoro biti riješeno. Bilo bi potrebno, da se ubuduće članarina ubire svakih 2 - 3 mjeseca pa bi se time puno olakšao rad samih aktivista. Zapisnici sa svih sastanaka su se radili uredno tako da se u njima može vidjeti naš rad. Suradnja s mjesnom organizacijom Vukovina nije bila najbolja. Tako velika mjesna organizacija nije mogla sagledati sve probleme i usmjeravati rad podružnice već je djelovala kao prenosnik zadataka koji je postavio COSSRN Velika Gorica ili viši organi. Suradnja se uglavnom odvijala posredstvom predstavnika naše podružnice koji su bili članovi Mjesnog odbora. Suradnja s COSS bila je dobra a temeljila se na izvršavanju zadataka koji su pred nas postavili kao i u pružanju pomoći našim organizacijama kada su to zatražili.

POLJOPRIVREDNA PROIZVODNJA I ODNOS ZADRUGA -- SELU

Kroz dosadašnju aktivnost naše organizacije SSRN nije se u punom dijelu njeri učelo zadatak na selu, a to je socijalistički preobražaj sela. Veća je aktivnost bila uglavnom uspješna na rješavanje konunalnih problema, kulturno-zabavnog života podizanje standarda i td, tako da bi u buduću trebalo zauzeti odlučniji kurs po osnovnim pitanjima, koja interesiraju poljoprivrednog proizvođača i većim učesću ljudi u razmatranju i rješavanju problema, koji su vezani sa poljoprivrednom proizvodnjom, razvojem kooperativnih odnosa između individualnih proizvođača i zadruga i poboljšanje općih uvjeta života radnih ljudi na selu a napose onih, koji se isključivo bave poljoprivredom, a tih već ina veoma mali broj. Malo je naših domaćinstava, a koja nemaju jednog, dva ili više članova, koji su u stalnom radnom odnosu. Zemlja za obradu se ostavlja starijim generacijama, koje joj ne mogu dati onoliko snage i rada, koliko je njoj potrebno za dobar urod. Važno je napomenuti, da u našem mjestu nema ni jednog od oko stotinu onladinaca koji bi se vezao za zemlju, već polazi u školu ili su se uključili u privredu.

Na našim površinama su se unatrag par godina obrada zemlje i prinos dostojno izmjenili zahvaljujući unjetnim gnojivima, kvalitetnom sjemenu i mehanizaciji, ali daleko od onoga što bi se moglo postići još većim agrotehničkim mjerama. Sigurni smo da, više nije potrebno našeg poljoprivrednog proizvođača uvjeravati, da primjena unjetnog gnojiva kvalitetnog sjemena, mehanizacije i drugi niz agrotehničkih mjera uslovljava i veći prinos, ali su ti toliko potrebni artikli i mehanizacija za naše pojmove zbog skupeće nepristupačni, iako je dokazano, da se takve investicije višestruko vraćaju. Zasičajnijom većom djela kompleksa zemlje sa jednosličnom ratarskom kulturom to jest stvaranjem žitnih polja bi se sigurno smanjili troškovi mehanizacije, a poboljšao i nadzor sa strane stručnjaka.

Ostale grane privrede, koje su vožane uz poljoprivredu, kao na primjer govedarstvo, svinjarstvo, voćarstvo i dr. su zadnjih par godina količinski u vidnom opadanju ali zato kvalitetno rastu. Smanjio se broj goveda, ali je njihova mznost povećana tako da iz našeg mjesta ode u grad blizu pola milijuna litara mlijeka godišnje. Tom istom mlijeku nije plaćena njegova ekonomska vrijednost, da bi se pokrili samo troškovi proizvodnje. Smanjenju broja goveda vidno utječe pomanjkanje šeoskih pašnjaka i pomanjkanje kadrova za njihovo zbrinjavanje. Broj svinja očito je opao zbog pomanjkanja pašnjaka i žirišta, obzirom da je ove godine zabranjen ulaz svinja u dosada jedini dio šume, koji bi trebalo svakako povratiti mjestu ili otvoriti ulaz u drugu šunu, jer će inače broj svinja još više pasti, budući da je uzgoj prasadi u torovima nerentabilan. Primjećuje se, da se poljoprivredni proizvođači sve više orijentiraju na uvozno pasmine svinja potiskujući poznatu turopoljsku pasminu, jer uzgoj prvih više pogoduje u torovima. Broj konja naglo je pao, jer se ljudi za obradu zemlje više orijentiraju na mehanizaciju, a i uvjrdjeli su da se zbog male količina obradive zemlje ne isplati držati po dva konja. Uzgoj peradi nije se puno promijenio, osim u pogledu gusaka, kojih je mnogo manje zbog oduzimanja pašnjaka. Voćarstvo propada svakim danom sve više, jer razni insekti ne daju da se ono razgrana. Uzrok tome je što se nisu na vrijeme suzbili ti insekti, dok bi se kolektivnim i višestrukim prskanjem moglo još nešto spasiti. Za povrtljenstvo možemo reći, ali samo za internu potrebu, dok tržišnih viškova imamo prena svojih mogućnostina malo. Ostale grane proizvodnje kao vinogradarstvo, pčelarstvo i kuničarstvo nisu u našem kraju razvijene, da bismo mogli dati svoj sud o njihovom razvoju kroz protekli period.

Važnu ulogu u bržen preobražaju sela imaju poljoprivredne zadruge na bazi kooperativnih odnosa sa individualnim proizvođačima u usmjeravanju i organizaciji poljoprivredne proizvodnje, otkupa, nabave kvalitetnog sjemena, mehaniziranju obrade zemlje itd. Uspjesina suradnje poljoprivredne zadruge Vukovina sa individualnim proizvođačima u našem mjestu ne možemo biti zadovoljni. Tu suradnju bi trebali proširiti na obostranu korist i zadovoljstvo oboju partnera. Trebalo bi se orijentirati na veći otkup poljoprivrednih viškova na bazi zagarantiranih cijena, a na ostati samo na otkupu mlijeka i mesa, tako da naš poljoprivredni proizvođač bez bojazni u pogledu tržišne situacije uzgaja svoje proizvode. Snabdijevanje kvalitetnim sjemenom bilo bi dosta dobro da se nije dešavalo, kad je to sjeme dolazilo nekada od proizvođača prekasno.

Prinjećuje se nezadovoljstvo poljoprivrednika prilikom traženja pomoći. Naime u sezoni sjetve i žetve se osjeća pomanjkanje traktora, kombajna i ostalih priručnih strojeva, tako da svi proizvođači koji su izrazili želju za takvu obradu nisu bili zadovoljni. Trebalo bi nadlje nabavljati veće količine stočne hrane (smjese i posijá), tako da ne bi dolazilo do prepirki kada dodju ti artikli, u trgovinu koji su veoma potrebni za povećanje muznosti kod krava i kvalitetna dopuna kod ishrane stoke, te zbog toga mnogo traženi. Pitamo se, zašto je prestala dobava "žlempa", kada su taj artikl proizvođači prihvatili i povoljno se o njemu izrazili. Sigurno se nije isplatilo, dok su u isto vrijeme privatna lica i dalje neko vrijeme snabdijevala mjesto tim artiklom. Pošlovanjem trgovina to jest njihovim raznovrsnim prehrambenim artiklima bi mogli biti zadovoljni, osim da se trgovina industrijskom robom uredi tako, da bude što manje zatvorena zbog odlaženja na izdavanje robe u skladište, koje je dosta udaljeno od same trgovine. Smatramo da se u trgovini stvara velik dio prihoda u našem mjestu i da se s punim pravom može tražiti vraćanje većeg djela našem mjestu što do sada nije bio slučaj. Smatramo opravdanim zahtjev, da se uredi okolina sabirališta mlijeka, što do sada nije učinjeno, makar je više puta obećano sa strane odgovornih rukovodilaca zadruga. Sigurni smo, da su opravdani zahtjevi o pružanju pomoći našim društveno-političkim organizacijama za njihovo daljnje održavanje u čemu se do sada nije naišlo na razumijevanje, osim u pružanju pomoći SSRN mjesta Buševca u visini od 20.000.- dinara za održavanje tečaja kuhanja i pomoć kod izgradnje sponenika u vidu prevoza traktorima, na čemu in se ovih putem zahvaljujemo. Na taj način bi se vratio dio sredstava, koja su stvorena u našem mjestu, a ujedno bi i oživio i rad društvenih organizacija mjesta. Možda nije najbolji potez ukidanja noćnog čuvara, što se nakon kratkog vremena i po kazalo. Takvih odnosa između zadruga i sela na baži organizacije poljoprivredne proizvodnje i poboljšanja društvenih odnosa zadruga bi opravdala svoju ulogu, koja joj je namijenjena.

DRUŠTVENO POLITIČKI ŽIVOT SELA I NJEGOV ODRAZ NA ŽIVOTNI STANDARD

U proteklom periodu društveno-politički život sela nije bio zadovoljavajući, a zato ina niz objektivnih i subjektivnih faktora, koji su to uslovljavali. Najveća aktivnost naše podružnice je bila usmjerena na rješavanje zadataka postavljenih od naših organa i rješavanju tekućih problema sela. Za taj rad možemo reći, da je što se tiče organizacione strane bio dosta dobar, ali je bila slabo zastupljena masovnost i organiziranost pojedinih članova naše organizacije. U tumačenju prednacrta ustava kao i u preradi Statuta općine bio je zastupljen mali broj građana našega mjesta obzirom na njegovu veličinu. Na in skupovinu građani su iznijeli svoje primjedbe i razvili širu diskusiju što je znak, da ima ljudi, koji žele na taj način pomoći u rješavanju općih problema. Aktivnost kod sprovođenja izbora skupštinskih organa je bila na visini, ali možda nije bila udovoljnoj mjeri zastupljena demokratska forma predlaganja, jer je prijedlog pao od viših organa, što se ubuduće ne bi smjelo dogoditi. Radi toga razvila se žučna diskusija na samom predizbornom sastanku i to je rezultat, što je predloženi kandidat imao veliki broj negativnih glasova u odnosu na druge izborne jedinice.

Izbori za savezne organe su prošli dobro, dok smo mi za republički organ imali drugi prijedlog koji zbog naše manjine u odnosu na čitavu općinu nije uzet u obzir. Dosta je žalosno, što još u našem selu imamo izvjestan broj ljudi, koji nisu izašli na izbore, a makar i znamo da izlaskom na izbore i dajemo privrženost našoj socijalističkoj izgradnji i demokraciji. Kod pomoći postradalima kao i kod upisa zajma za Skoplje odazvali smo se dosta slabo, ali je činjenica, da je veliki broj naših ljudi u radnom odnosu tako da su se morali angažirati u svojim davanjima na dvije strane, što je svakako davanje kod kuće stavilo u podređen položaj, pa su zbog toga bili slabi rezultati. Sprovodeći organizaciju četiriju ideološko političkih predavanja, koje je organizirao Općinski odbor SS nismo naišli na poteškoće i odaziv ljudi je bio zadovoljavajući. Takav vid informiranja aktualnim političkim zbivanjima u našoj zemlji i izvan nje moramo nadalje još više proširiti jer je to jedan vid ideološko-političke izgradnje, a koja je potrebna svakom građaninu. Rad u rješavanju tekućih problema njesta je bio bogat ali ne u detalje sproveden. Organizovan je s uspjehom donacijski tečaj kuhanja, koji je završilo 35 polaznika, a finansiran uz pomoć naših organizacija i poljoprivredne zadruga. Na taj su način naše žene donacijske dobile jedno znanje, koje im je potrebno u svakidašnjem životu. Za vrijeme tečaja organizirana su i predavanja o zdravstvenoj zaštiti žene - majke i o zdravstvu odgoju djece. Ta predavanja su bila dobro posjećena. Organiziran je također tečaj šivanja i krojenja, koji je završilo 20 polaznika. Tu je odaziv bio dosta slab obzirom da je unatrag kratkog vremena bio već organiziran takav tečaj. Pred kraj godine nakon renoviranja kino dvorane ukazala se prilika za dobivanje nekih finansijskih predstava a koja su bila potrebna za pokriće sitnih troškova oko uređenja sobice za kino-aparaturu. Tako smo uspjeli zaraditi oko 100.000 dinara 100.000.- i sve uložili za uređenje gore navedenih potreba. Tu akciju smo proveli osnivanjem kino odbora, koji je bio sastavljen od članova uprave naših društveno-političkih organizacija. Našim planom rada za 1964. godinu postavili smo slijedeće zadatke:

1. Riješiti pitanje općinika i izgradnje Osmogodišnje škole.
2. Ubrati sav zajam za izgradnju Skoplja.
3. Srediti organizaciono pitanje podružnice SSRN.
4. Proširiti dvoranu vatrogasnog doma i pokrenuti sve društvene snage u prikupljanju sredstava.
5. Podići sponenik palin borcima i žrtvama fašističkog terora NOR-a
6. Oforniti aktiv žena pri SSRN i izgraditi dječje zabavište u okolini stare škole uz pomoć žena.
7. Organizirati razgovore poljoprivrednih stručnjaka sa proizvođačima.

Oni su glavne točke našeg plana rada, a koliko smo u njima uspjeli vidjet ćemo iz daljnjeg izlaganja.

1. Riješiti pitanje općinika izgradnje škole u Buševcu. Odlukom Općinske skupštine o reorganizaciji mreže školstva predviđeno je da u našem njestu nema uslova za školu s Osmogodišnjim školovanjem. Tom odlukom stavilo je naše selo u nezavidan položaj, koji nije u skladu s željama naših nještana i mještana bliže okolice. Drugom polovinom 1963. godine je tom pitanju posvećena velika pažnja i zainteresiranost naših građana, tako da smo dio te odluke uspjeli untrviti, tj. da se ona ne sprovede potpuno u djelo.

Po tom pitanju organizovana su tri masovna sastanka članova SSRN i tajpredmet je dugo bio ja dnevnom redu sastanaka svih naših društveno-političkih organizacija, kojim prilikom se zauzeo stav: Na bilo koji način zadržati osnovnoškolsku školu u Buševcu, jer je njezino postojanje opravdano. Donijeti zaključak da se pozovu predstavnici vlasti i društveno političkih organizacija iz naše općine, da iznesu svoje stavove za opravdanost nepotrebe takve škole u Buševcu. Organiziran je masovni sastanak, kojim je prisustvovalo oko tristotine ljudi, ali općinskih predstavnika nije bilo. Smatrano, da je taj nedolazak za osudu, jer su te stavove morali braniti aktivisti nješta Buševac tj. "da vđe vruća kljšta iz vatre", iako i oni nisu bili za takvu odluku. Na tom sastanku izabrana je delegacija, koja je u dva navrata išla u Zagreb, da se kod viših organa žali na donijete odluke. Koliko smo u tom uspjeli još neznamo, smatrano, da više ne bi trebalo pisati u izvještaju o toj "akciji škole", kada smo svi bili sudionici te aktivnosti i rješavanja toga pitanja.

2. Ubrtiti sav upisani zajam za izgradnju Skoplja.

Ta je akcija organizaciono bila dobro sprovedena, ali nije postigla najbolje rezultate zbog prije navedenih razloga. Od sveukupnog upisanog zajma u visini od 327.000.- dinara ubrano je 242.000.- što iznosi 74%. Tu akciju sakupljanja jedino smo dobro sprovedeli kod onih upisivača, koji davaju mlijeko, jer im se kod isplate mlijeka sustezalo, dok smo kod ostalih uspjeli sakupiti mali postotak, na čemu možemo zahvaliti aktivistima, koji su bili zaduženi za sakupljanje.

3. Srediti organizaciono pitanje podružnice SSRN.

Tu akciju smo sprovedeli, a rezultati su prije opisani.

4. Preširiti dvocreni vatrogasni dom i pokrenuti sve društvene snage za prikupljanje sredstava.

Kako smo odlučili, da veliku salu u zadružnom domu isključivo koristimo za održavanje kulturno-prosvjetnih manifestacija kao što su: kino predstave, kazališni igrokazi, večera predavanja, sastanke itd. stoga je postojeći prostor, sala namijenjen za održavanje zabava premalen a što najviše dolazi do izražaja na Dan republike, Novu godinu i drugi niz organizovanih zabava. Zbog tog smo odlučili, da postojeću salu u vatrogasnom domu proširimo. Ta akcija iziskuje velika finansijska sredstva, od kojih je nešto bilo od prije sakupljeno u vidu građevnog materijala. Prilikom donošenja te tačke našega plana obećana je podrška od svih društveno političkih organizacija našega sela u radnoj snazi i novcu. To obećanje nije se u cjelosti obistinilo jer neke organizacije nisu pomogle ni u radnoj snazi a kamo ni u novcu. Akcija se trebala provesti u organizaciji novostvorenog građevnog odbora, u koji su bili uključeni predstavnici odbora naših organizacija. Obećanja i zadatak nije se u cjelosti izvršio tako da je dovršenje započetih radova u ovoj godini pol znakom pitanja. Tim problemom moramo se obilnije pozabaviti, jer inače nećemo ove zimo imati prestoriju za održavanja zabava a niti gdje dočekati Novu godinu. U vezi s time pokrenuta je ovih dana akcija u vidu dogovora na koji način se izvući iz nastale situacije. Odlučeno je da u ovom momentu je jedini izlaz prikupljanju novčane pomoći u vidu dobrovoljnog priloga za dovršenje započetih radova.

Tim prikupljenim sredstvima bi se kupio ostali građevni materijal i plaćeni najstori koji su potrebni za dovršenje zidarskih radova. Tako da bi se ove godine u koliko nedovršila a ono osposobila za održavanje zabava.

5. Podići sponenik - palin-porcina i žrtvena fašističkog terora NOR-a

Ta želja naših nještana, a napose organizacije Saveza boraca proteže se još od završetka NOR-a i tek ovu godinu uspjeli smo realizirati. Za tu akciju je bilo potrebno riješiti niz faktora kao na pr. osigurati potrebna sredstva, odrediti mjesto, naći izvoditelja radova, organizirati otkriće itd. Te sve probleme smo uspjeli u glavnom riješiti. Sponenik je otkriven uoči dana ustavnika naroda Hrvatske, iako još nije bio u potpunosti dovršen kako je bilo dogovoreno s izvođačem radova. Na sponeniku je potrebno učiniti još neke preinake i nadopunje što će se prema predviđanjima i obećanjima učiniti ove godine. Toj akciji se naši nještani nisu naročito odazvali, tako da je glavni teret pao na kolicinu, a napose na odbor Saveza boraca. Dan otkrivanja sponenika je predstavljao najveću manifestaciju poslije rata kod nas, ali naša organizacija za poslova odnosno narodno veselje nije bila na visini, jer su neke organizacije zatajile a napose pojedinci, koji su bili određeni za pojedine dužnosti. Podizanjem sponenika potrebno je urediti i njegovu okolinu što se u ovoj godini neće moći ostvariti, jer je zatajio izvođač, budući da nije na vrijeme dostavio plan parka. Mi bismo nedjuti ipak mogli pokrenuti više pažnje okolini sponenika da nam stoga ne dolazi u njegovu blizinu kao i da se onemoguću igra nesmotrene djece.

6. Oferniti aktiv žena pri SSRN i izgraditi igralište za djecu u okolici zadružnog doma

U mjesecu veljači je osnovan Aktiv žena pri SSRN. Na osnivačkom sastanku je bilo prisutno 40 žena. Izabran je odbor koji će rukovoditi daljnim radom aktiva. Sastavljen je plan rada ali isti do sada nije u cjelosti realiziran. Planirana je izgradnja igrališta za djecu i to iza stare škole. Tu tačku plana rada smo uvrstili u plan podružnice. Smatrali smo da ćemo uz plan izgradnje parka oko sponenika i stare škole uključiti i dječje igralište koje svaki dan postaje sve veća potreba jer su djeca prepuštena igri na ulici, pa dolazi do mogućnosti, težih nesreća. To pitanje ne bi smjeli prepustiti, već ga postaviti u plan rada iduće godine i svakako ga realizirati jer izrada dječjih stabilnih igračaka, ljuljački, bazen a pjeskon i drugo ne iziskuje velike troškove u koliko se računaju i dobrovoljne radne akcije.

7. Organizirati razgovore poljoprivrednih stručnjaka i individualnim proizvođačima.

Toj tački plana rada smo mislili posvetiti veliku pažnju ali smo se u svojim planovima prevarili. Organizirali smo predavanja o primjeni umjetnih gnojiva i drugih agrotehničkih mjera, ali je odaziv bio dosta slab, makar su tu imali naši poljoprivredni proizvođači priliku da raznjene mišljenje sa poljoprivrednim stručnjakom. Organizirali smo predavanja za žene s temom: "Uzgój i njega povrća", ali i ovog puta je odaziv bio dosta slab.

Naime danas naši ljudi mogu preko radio-aparata ili televizora čitati i vidjeti, što ih interesira, tako da ih više ne interesira ju sama predavanja. Medjutim direktni kontakti stručnjaka i proizvođača su ipak od velike koristi. Prema tome takva predavanja moramo i nadalje organizirati i u većem broju posjećivati.

Kako vidite postavljene zadaci za naš rad bili su prilično veliki, a uvjeti za taj rad bili su bolji, nego šta pokazuje rezultat izvršenja postavljenih zadataka. Koliko su nam u rješavanju i provođenju u djelo postavljenih zadataka pomogli rukovodioci drugih organizacija, kao radnici i djaci, vidjet ćemo iz daljeg izlaganja.

U našem mjestu živi blizu 200 osoba, koje su u stalnom radnom odnosu bili u Zagrebu ili Vel. Gorici, Turopolju itd. a uvjeti u kojima živi veliki dio tih radnika i službenika predstavljaju nesumljivo objektivne teškoće za njihovo veće angažiranje u političkom i društvenom životu Buševca. Većinom su ti ljudi udaljeni od poduzeća pa gube vrijemne prilike odlaska i dolaska s posla, zarim su neki zauzeti tečajevima stručnog ili općeg obrazovanja, dopunskih odnosno prekovremenim radom u cilju povećanja prihoda. Zbog toga možemo biti zadovoljni iako ne u potpunosti njihovom dosadašnjim angažiranjem za dobrobit našega mjesta na svim poljima društvenog rada. Većina naših mjesnih aktivista potiče baš iz redova radnika i službenika, pa nije ni čudo što pitanje poljoprivrede nije često na dnevnom redu naših rasprava, iako većina njih nisu pravi bezbrižni pa i njihova budućnost usnjerena na tvornicu, a nikako na obradu zelje.

Djaci i studenti nisu se svi u dovoljnoj mjeri uključili u društveni rad našega mjesta, iako tu imaju mogućnosti da primjenjuju ono, što uče u školama. Njima je prvi zadatak učenje, a uz to je važan element učestovanje u raznim društveno-političkim organizacijama. Ina lijepih primjera nekih djaka i studenata koji su se ukopali u razvijanje društvenih odnosa našega mjesta i do sada su svojom aktivnošću pokazali navidne rezultate. Žene su se sada uklopile u društveni život sela tako da svojom aktivnošću moglo puno doprinjeti društvu i sebi samima. Pružila im se prilika a i još uvijek im se pruža, da paze raznih tečajeva i predavanja izgrade i da žene - domaćice - majke, tako da što bolje i samostalnije mogu voditi domaćinstvo računicu u svojim domaćinstvima. Njihova razonoda je malena ili gotovo nikakva, pa zato treba također pronaći načine kako i žene uključiti u društveni zabavni život. Tim pitanjima bi se trebao više pozabaviti novo osnovani Aktiv žena. Kako je rad organizacije crvenog križa zanro, moglo bi tu ulogu prosvjetavanja mjesta primiti žene. Sigurno bi bilo dobro da se nabavi nekoliko oznaka crvenog križa potrebnih sanitetskim materijalom, koji je potreban za pružanje prve pomoći i da se postavu na određeni broj punktova, tako da potrebnim slučajevima budu uvijek pristupačni. Radom omladinske organizacije u ovom dvogodišnjem periodu možemo biti zadovoljni, iako je onim o niz poteškoća u sredjivanju nekih organizacionih pitanja. Njihova je aktivnost većim dijelom bila usnjerena na zabavni život radne, akcije, sport čak je ideološko-političkom uzdizanju bilo posvećeno prilično pažnje. To je jedan djelokrug rada, koji je potreban za razvijanje socijalističke svijesti mladog čovjeka pa bi mu se u narednom periodu trebalo posvetiti više pažnje. Čini se da je omladinska organizacija posvetila nedovoljno pažnje poljoprivrednoj proizvodnji i problemima poljoprivrede, ne vežući taj djelokrug rada za svoju životnu koegzistenciju, jer su gotovo svi uključeni u priprema ili škole. Medjutim ta omladina ne bi trebala zaboraviti da živi i da će još dosta vremena živiti od poljoprivrede.

Pomoć koju su pružili ostalim organizacijama mjesta bilo u obliku radnih akcija ili novčanin davanja je mogla biti veća da je bilo razumijevanja sa strane cjelokupnog članstva organizacije, koja broji oko 100 članova a ne da teret obaveza ili moralne obaveze padne na njih 40 ili čak i manje. Hvale vrijedna je njihova priprema prve općinske smotre mladih, koju je organizirao OKSO Velika Gorica kao i suradnju s OKSO. Suradnje s organizacijom SSRN nije bila najbolja, ali se u zadnje vrijeme popravila i to zahvaljujući nekolicini iz njihovih rukovodstva, tako da su svi članovi njihove organizacije postali članovi SSRN-a. Savez omladine bi se trebao više uključiti u rad Političkog aktiva, jer se tamo mogu najviše uključiti i rasprave pred pojedine akcije, koje sugeriraju viši organizirani ili potrebe samoga mjesta. Rad organizacije, koja okuplja mlade ljude željne raznođe tj. ferijalne družine je bio u 1963. godini vrlo aktivan a 1964. skoro nikakav. Njihova aktivnost u 1963. bila je uspjehom na organiziranje izleta, ljetovanja i zabave te pomoć ostalim organizacijama mjesta. Poštovljeno im zadatke dobro su izvršili a imali su i lijepih uspjeha. Organizirali su višednevno ljetovanje na Jadranu i omogućili nekolicini omladinaca da prvi put uživa u ljepotama Jadrana. Njihova aktivnost u 1964. godini nije bila nikakva, što nam nalaže, da se u najskorije vrijeme riješi pitanje rukovodećeg kadra i da se što više mladih ljudi uključi u rad te organizacije, kako da većina njih može iskoristiti povlasticu koju zajednica daje toj organizaciji kao na pr: Ljetovanje i logorovanje iz minimalne troškove, popust na željeznici i brodu od 75%. Ako govorimo o radu boračkih organizacija a to su Savez boraca i Organizacija rezervnih oficira, onda možemo govoriti samo o radu Saveza boraca dok se rad ORO nije gotovo ni osjećao. Savez boraca je u ovom periodu konačno realizirao postavljeni zadatak, nakon završenka NOR-a a to je izgradnja spomenika palim borcima i žrtvna fašističkog terora. U toku NOB-e nakon svih potreškoća, koje su prije opisane možemo po tom pitanju biti zadovoljni radom organizacije Saveza boraca u ovom dvogodišnjem razdoblju. Tako njihov rad u drugim pitanjima, a koja su vezana uz njihovu organizaciju nije bio plodonosan i nisu pokazali veliku aktivnost, nadamo se, da će se u narednom periodu popraviti. Potrebno je posvetiti više pažnje, ne samo sa njihove strane nego i od svih društvenih snaga o zbrinjavanju i školovanju djece palih boraca kao ispredjenju životnih potreba njihovih članova, koji su zbog bolesti ili drugih opravdanih razloga nesposobni za privredjivanje. Potrebno je da se vodi stalna briga o dovršenju spomenika kao i njegove okoline tako da se pitnje uskoro riješi. Nadalje treba spasavati ona sredstva, koja su uplaćena za izgradnju spomenika građevnom poduzeću "Izgradnja" Obzirom da prvi plan nije zadovoljio to se postavio drugi. Organizacija Saveza boraca bila je u dobroj suradnji sa SSRN-a a pomogla je i u rješavanju svih postavljenih zadataka.

Govorimo li o radu organizacije SK našega sela kao i o radu članova SK, koji nisu vezani za mjesnu organizaciju, onda možemo reći, da je organiziranog rada bilo malo ili gotovo ništa. To ne znači da se rad članova SK nije osjećao u mjestu, jer se taj rad odvijao više preko ostalih društveno-političkih organizacija. Ima dosta članova SK, koji se u ovom proteklom periodu nisu uključili u društveni život mjesta već su gotovo u svin aktivnostima bili nezainteresirani. Takovi njihovim stavom ne možemo biti zadovoljni, jer oni dobro znadu, da baš oni moraju biti glavni nosioci društveno-političke aktivnosti mjesta. Da se oživi rad organizacije SK trebalo bi najprije riješiti organizaciono pitanje, jer u redovima SK ima članova, koji nisu dostojni da to budu, jer svojom aktivnošću i moralni vladanjem krnje ugled organizacije SKJ i njihovom članstvu.

Ako uzmemo u obzir, da u našem mjestu ima oko 40 članova SK onda ne možemo biti zadovoljni cjelokupnom aktivnošću, koju su oni dali.

Suradnja s SSRN-om se odvijala jedino u predizbornoj aktivnosti, dok je na drugim poljima rada bila slaba.

Rad DVD-a u proteklom periodu uglavnom je bio usmjeren na uređenje vatrogasnog doma tj. sale, organiziranje vježbi, zabava, u pomoći svih akcija u mjestu, i u rješavanju niza pitanja, koja su vezana njihovim postojanjem. Važno je napomenuti akciju prikupljanja pomoći njihovom članu, koji je izgorio jedan dio gospodarske zgrade, tj. za štetu, koju je on bio dužan namiriti, a kako je imao i druge poteškoće (gradnju kuće) to mu je ta pomoć bila potrebna. Takve akcije, bez obzira tko ih sprovodi, moramo pozdraviti i podržati. I u njihovoj organizaciji je došlo do organizacionog nesredjenja i donekle je popustila disciplina, što smatramo mentalnim fijaskom, a kod toga oni nisu u punoj mjeri toliko krivi, jer i njihovi članovi nemaju više toliko vremena, kao što su nekad imali. U toj organizaciji osjeća se slabi priliv podmlatka, tako da sadašnje članstvo uglavnom sačinjavaju članovi stariji od 30 godina. Sigurni smo, da će članovi toga društva uvijek i u svako vrijeme priskočiti u pomoć svakom od nas ukoliko se za to bude pokazala potreba, zbog toga trebamo u ovom trenutku podržati njihovu akciju, koja nije samo njihova, nego nas sviju te im pomoći materijalno i moralno u akciji uređenja vatrogasnog doma. Odnosi DVD i SSRN bili su u ovom razdoblju najbolji, jer su oni svakom trenutku priskočili u pomoć svakoj našoj organizaciji.

Rad Mjesnog odbora u ovom dvogodišnjem razdoblju nije bio naročito aktivan. Problematika predviđenog njihovog rada je daleko veća pa je zbog toga trebalo i veće angažiranje izabranog odbora. Tu je poznata nesredjena organizaciona strana samog odbora, jer ima članova, koji se nisu pojavljivali ni na sastanke odbora, a kamoli da su se angažirali u rješavanju komunalnih problema svoga mjesta. Njihova se aktivnost najviše očitovala kod prodaje poljskih puteva za ispašu kao i parcela zemljišta, koje se nalaze u društvenom vlasništvu, po pitanju popravka i navoženja puteva, kao i u pružanju pomoći drugim akcijama koju su pokretale druge organizacije. Mjesni odbor je dao prilično veliku financijsku pomoć Savezu boraca prilikom izgradnje spomenika, kao i SSRN-u za organiziranje tečajeva kuhanja. Za tu postignutu aktivnost možemo biti zahvalni samo nekolicini članova odbora, dok je većina zatajila. Suradnja sa SSRN bila je dobra i odvijala se uporedo sa zajedničkim akcijama koje su sprovodjane u našem mjestu. U budućem periodu rad Mjesnog odbora, tj. problematiku kojom se on bavio preuzet će na sebe organ Mjesne zajednice, a čemu će biti kasnije više rečeno.

Nosioac sportskog života sela je uglavnom SD "Polet" Aktivnost toga društva se očitovala u nekoliko sportskih grana; nogometa, kuglanja, i šaha, dok ostale grane sporta nisu bile sastavljene. Karakteriziramo li aktivnost ovog društva prema navedenim granama sporta, onda su rezultati zadovoljavajući, i ako je i tu bilo propusta. Rezultatima rada na masovnom uzdizanju fizičke kulture našega stanovništva ne možemo biti zadovoljni, jer naše mjesto i njegova struktura stanovništva imaju pogodno tlo za razvijanje teih djelatnosti. Uzmemo li u obzir da u našem mjestu živi preko 100 mladića i djevojaka i daleko veći broj onih, koji bi se još mogli baviti raznim sportovima, smatramo da nije bilo prepreka osnivanju ženskog i muškog rukonožnog, odbojke, stolnog tenisa itd, jer se podizanje tjelesne kondicije nužno nameće svakom radnom čovjeku.

Našim nogometnim timom mogli bi biti zadovoljni kad bi vladala veća disciplina. Šahovska ekipa imala je lijepe rezultate zahvaljujući poduzetosti nekih članova, koji su sada malo zaostali, pa zbog toga u zadnje vrijeme nemamo naročito plodonosnog rada. Rukometna ekipa, koja u svoje redove uglavnom okuplja stariju generaciju članstva, a bila je uključena u svake sportske igre općine Velika Gorica, nije zbog opravdanih razloga (pomanjkanje trenera) imala neke velike rezultate. No kako za svaki sportski rad važi pravilo, da je uz postignute rezultate važna i masovnost, to je zadovoljeno ovo glavno. Suradnja sa drugim društveno-političkim organizacijama sela bila je dobra, te se uglavnom svodila na pružanje materijalne i druge pomoći. Za pokrivanje financijskih troškova ina društvo u svojem poslovanju jednu gostioniču koja je nedavno uređjena i daje dobre financijske rezultate. U toj organizaciji nije riješeno organizaciono pitanje samog rukovodstva, jer veći dio aktivnosti pada na nekolicinu, koji su i najviše zaslužni za takav rad organizacije. Hvale je vrijedno organiziranje sportskih nogometnih turnira, gdje ina se pruža mogućnost da se s ostalim sličnim društvima iz naše okolice što više zbliže. Momentalno bi trebalo posvetiti još veću pažnju podmlatku i to onom izvan redova pionira i pružiti im potrebnu pomoć, tako da u narednom periodu budu dostojni nosioci aktivnosti i nspjeha toga društva.

Uz SD "Polet" je nosilac sportskog života mjesta Mla i omladinska organizacija. Organizacijom omladinskih nogometnih turnira, kao i učesća u Omladinskim sportskim igrama općine postignuti su lijepi rezultati. Tom suradnjom s ostalim omladinskim organizacijama svakako bi trebali i dalje nastaviti i po mogućnosti proširiti ih obzirom da sve uslove radā pitanje kadrova, terena, organiziraterske sposobnosti itd. Bilobiti dobro, da se u narednom periodu organiziraju, ženski i muški rukometni turniri, što bi sigurno dobilo podršku i drugih organizacija mjesta kao i u OKSO Velika Gorica. Kulturno-prosvjetni i zabavni život Buševca je u ovom periodu bio dobar. Nosilac tog djelovanja u našem mjestu su: Ogranač Seljačke Sloge, Osmogodišnja škola i Narodno sveučilište. Radom Ogranaka Seljačke Sloge u ovom dvogodišnjem razdoblju možemo biti zadovoljni. Značaj njihovog prosvječivanja mjesta koji se odrazio u radu knjižnice, kazališnih priredaba, izdavanju lista "Glas Buševca" itd., dobio je tone, da se Ogranak Seljačke Sloge afirmirao kao najbolje kulturno-prosvjetno društvo u općini. Usporedimo li sadašnji rad Ogranaka Seljačke Sloge, na prosvječivanju mjesta radom iz prijašnjih godina u prijeratnom i poslijeratnom (od 1950 na dalje) razdoblju, onda ne možemo biti zadovoljni rezultatima rada, ali uzimajući u obzir da su priješnih nekoliko godina važnu ulogu u prosvječivanju našega stanovništva preuzeli drugi faktori kao što su: škole, radio, televizija, kino, štampa itd., moramo biti zadovoljni postignutim rezultatima rada. Danas naš Ogranak Seljačke Sloge djeluje kao jedini te vrste na teritoriju naše općine, dok su ostala ili slična društva prestala radom. 1963. godine je proslavljena 40-godišnjica prve kazališne predstave u Buševcu. Tom "jubileju" je prisustvovalo oko 600 pozvanika i gostiju te su podjelene "Sponenice" ili "Diplome" zaslužnim članovima, koji su radili u tom društvu. Na godišnjoj skupštini ove godine je odlučeno da Ogranak Seljačke Sloge izdaje informativni list svakodnevnih događaja u mjestu Buševcu pod nazivom "Glas Buševac". Do sada su izašla 2 broja 300 primjeraka i jedan izvanredan broj povodom atkrivanja sponenika palin borcina NOR-a u 500 primjeraka.

Sano izdanje "Glasa Buševca" je iziskivalo veliko zalaganje njegovog uredništva i nekolicina nještana. Prilikom prikupljanja materijalnih sredstava, potrebnih članaka, organizacije štampanja i raspacivanja itd., nailazilo se na mnoge poteškoće koje su uz pomoć drugih organizacija i Narodnog sveučilišta sretno riješene, tako da su se redovni brojevi mogli besplatno dijeliti našim nještanima. Izdavanjem "Glasa Buševca" trebali bi i dalje nastaviti te ga proširiti, tako da oni stvarno postane informativni list svakodnevnih događaja rada naših organizacija i njejeha našega mjesta. Radom knjižnice, možemo biti zadovoljni, ali ne i njezinim članstvom. U ovoj godini se uspostavlja suradnja s Narodnim sveučilištem iz Velike Gorice, na bazi posudjivanja većeg djela knjiga, Narodno sveučilište posudjuje u određenoj vremenjskim razmacima veći broj knjiga našoj knjižnici, kojaj se pružila mogućnost, da svoj asortiman knjiga stalno mijenja. Nabavom kvalitetnih knjiga broj članova knjižnice sigurno će se povećati. Rad dramske grupe nije inao naročitih uspjeha, jer je svega po jedan kazališni konad uspio postaviti na scenu. Uspjelo se riješiti kadrovske pitanje, pa se nadamo, da će rad u narednom periodu krenuti boljim putem. Kao nasioć kulturno-prosvjetnedjelatnosti šela pojavila se i omladinska organizacija. Novostvoreno društvo Muzička omladina je pružila mogućnost našim omladineima, da uz minimalne troškove posjećuju kazališne priredbe, opere, operete baleta, itd., te da se upoznaju s dostigaućima naših vrhunskih umjetnika. Nastupili su na smotri, ali nisu postigli zapažen uspjeh. Ove godine preradilo je naše kino, koje je zbog finansijskih poteškoća preradilo radom prije par godina. Uz pomoć OPZ Vukovina i Narodnog sveučilišta kao inaših društveno-političkih organizacija omogućilo se našim nještanima, da dva puta tjedno gledaju kvalitetne filmove (uz malu izninku) i da na taj način podižu svoju kulturu, i provedu par sati u rasonodi. - Radom škole možemo biti zadovoljni. Broj učenika u zadnje drije godine naglo je porastao. Škola djeluje samostalno s pdružjin odjlenjen u Rakitovcu. Učenici iz ove škole izlaze s kvalitetnim znanjem, što nam pokazuje njihov napredak i ocjene u našim školama. Prele godine završilo je oko 20 polaznika večernju školu (osmogodišnju) na čemu možemo biti zahvalni nastavničkom osoblju. U okviru škole, djeluju različite manje organizacije kao što su: pionirska, omladinska, izvidjačka, kulturno-umjetnička i te su u svojem radu imale lijepje rezultate. U radu školskog odbora, ne možemo puno govoriti, jer nismo uspjeli prikupiti potrebne podatke. Pred nama predstoje izobri za novi Savjet škole, pa je poželjno, da svi zainteresirani shvate taj zadatak. Naime trebat će se ponovo objeručke boriti, da osmogodišnja škola ostane u Buševcu. Osim toga bi trebale iznova pokrenuti pitanje, da se u Buševcu gradi već prije planirana škola, jer se zaista Buševac kao mjesto nalazi u takovom položaju, kamo će najlakše dolaziti djeca iz obližnjih mjesta.

Zabavni život mjesta Buševac se odvijao u vidu zabava, omladinskih plesnih večeri, gledanju nogometnih utakmica, kino predstava, kazališnih igrokaža, gledanja televizijskog programa itd. Svaka je organizacija računala doći do potrebnih finansijskih sredstava organiziranjem zabave. Taj vid zarade je svakim danom manji, obzirom da više ne vlada veliki interes za posjećivanje zabave. Zabave uspijevaju samo na državne blagdanne i prigodom nekih svečanosti. Nema više pojava, da poslije

zabave ostane na podu dvorana piće i staklo kao što se to nekad dešavalo. To je znak, da se kulturna svijest naših ljudi, a napose omladine uzdigla. Kod mladih ljudi se primjećuje želja za zabavu, pa se ove češće i organiziraju. Jedan vid raznoda je posjećivanje nogometnih utakmica, a napose nogometnih turnira, zatim kino predstava kao i gledanje televizijskog programa. U ovom razdoblju je nabavljen i drugi društveni televizor, koji je u nadležnosti Ogranka Seljačke Sloge, te je tu bolje rješenje gledanja televizijskog programa nego u društvenim prostorijama SD "Polet", gdje kartaši i blizina gostionice često ometa praćenje televizijskog programa. Pitanje kartanja bi trebalo iskorijeniti, makar za ono vrijeme, dok traje program, tako da ta prostorija služi svrsi, koja joj je namijenjena.

Uporedo sa kulturno-prosvjetnim i ideoboškim uzdizanjem rasteo je i standard života naših mještana. To je vidljivo i u ovom dvogodišnjem razdoblju, kada se sagradilo ili nadogradilo preko dvadeset stambenih zgrada, zatim se velik broj kuća popravljao te je uređena i okolina, koja ih okružuje (plotovi). Kod gradnje kuća se malo koji mještalin zadovoljavao onom opremom, koja se ugradjivala prije izvjestan broj godina, već se polazi sa stanovišta, da se umjesto podova mora stavljati parkete, uvadjeti vodovod i slično. Malo je koje domaćinstvo u selu, a da nema radio prijemnik. Svakim danom niču na našim krovovima televizijske antene, povećava se broj automobila kao i motocikla, koji nisu rijetkost na našim ulicama. Razni kućanski aparati su naišli na sve veću primjenu. Odijevanju posvećuju mlađji ljudi veliku pažnju. Većim dijelom je iskorijenjena neimaština i razne bolesti. Trgovina i pekara prave sve veći promet. To su sve činjenice, koje nam kažu, da se standard života u našem mjestu vidno povećao.

U našem mjestu radi već duže vremena dio veterinarske stanice sa zadatkom osjemenjivanja govoda. Takav način osjemenjivanja govoda nije do sada našao punu podršku svih mještana, već i dalje ljudi priželjkuju nekadašnji način osjemenjivanja. To opravdavaju činjenicama, da im se telad radja sa izvjesnim nedostacima. Ne negiramo izuzetne slučajeve, ali u većem dijelu nije tako, jer je i naučno dokazano, da se putem umjetnog osjemenjivanja postižu bolji rezultati. Svakog dana dolazi u određeno vrijeme u naše mjesto veterinar, koji vrši umjetno osjemenjivanje, pregled i liječenje bolesne stoke.

Našim poljoprivrednicima je data mogućnost da preko socijalnog osiguranja uz povlasticu od 50 % učesća troškova uživaju zdravstvenu zaštitu, ambulantno i bolničko liječenje. Taj vid pomoći naši poljoprivrednici koriste svakog dana sve više i to uglavnom u zdravstvenoj ambulanti Turopolje.

Rezultatima rada naših društveno-političkih organizacija kao i napretka sela u ovom dvogodišnjem periodu možemo biti zadovoljni, ali daleko od toga, da nisu mogli biti još bolji. Jedan od razloga je st. v Općinske skupštine da ne treba u Buševcu graditi školu, nego prekinuti radom viših odjelenja, tako da će to destimulirati rad naših organizacija. Budimo sigurni, da smo baš u tom momentu griješili. Tada smo trebali biti još aktivniji i složniji, jer samo jedinstvom i slogom se postiže cilj. U našem mjestu ima još prilično neriješenih pitanja, koja uslovljavaju životni standard. To su na pr. razne zanatske usluge, mešnica, brijačnica, blatne ulice i dr. Svakim danom se povećava saobraćaj kroz naše mjesto i mogućnosti nesreća za nas svakogga a napose za našu djecu su velike. Zbog toga je nužno prilaganje izgradnji nogostupa (trotoara) kroz čitavo mjesto. Te sve nedostatke najlakše ćemo otkloniti posredstvom Mjesne zajednice,

koja još na području Buševca, Ogulinca i Novog Sela nije osnovana, iako su po nekim selima naše općine osnovane. Osnivanje Mjesne zajednice moramo prići još tokom ovog mjeseca. Njezin zadatak je povezivanje svih postojećih snaga određenog djelokruga rada, da se dodje do postavljenog cilja u rješavanju društvenih i komunalnih problema, koji utječu na standard života i prosperitet našega mjesta.

Aktivnost i uspjesi naše podružnice SSRN mogli su biti veći, da su se na vrijeme uočile sve negativne i pozitivne pojave. Tu je također pitanje aktivnosti njezinog članstva a napose rukovodstva. - Ovim danom naša organizacija SSRN prestaje radom pod imenom podružnice i nastavlja radom kao Mjesna organizacija SSRN Buševac, sa podružnicom SSRN Ogulinac. Mjesnoj organizaciji se pruža veća mogućnost u pogledu aktivnosti kao i povezanosti sa višim organima.

U ovom smo izvještaju pokušali dati odgovor na sva pitanja društvenih zbivanja, rada i uspjeha našega mjesta, a sumnjamo, da nam to nije uspjelo, pa vas molimo, da nas u svojim diskusijama nadopunite.

UPRAVNI ODBOR PODRUŽNICE SSRN
B U Š E V A C

Predsjednik-Josip Robić
Tajnik -Stjepan Katulić
Blagajnik -Mijo Vinter

Ostali članovi Upr. odbora- Stjepan Črnko, Zvonko Bobesić,
Ivan Vnučić, Josip Rožić,
Josip Lučić i Franjo Kirin

=====
PRIMJEDBA UREDNIŠTVA

Ovine se izvinjavamo na štampanim greškama, koje su nastale tokom štampanja ovog lista i koje je naknadno iz tehničkih i finansijskih razloga bilo veoma teško otkloniti.

Napominjemo, da slijedeći broj lista "Glas Buševca" izlazi u mjesecu prosincu 1964., pa molimo sve zainteresirane, da do tog vremena predaju svoje članke ili primjedbe bilo kojem članu uredništva.

=====

